

ŘÍMSKÝ
VÁLEČNÍK
JANTAROVÁ
STEZKA

HARRY SIDEBOTTOM

ŘÍMSKÝ
VÁLEČNÍK

JANTAROVÁ
STEZKA

HARRY SIDEBOTTOM

ŘÍMSKÝ
VÁLEČNÍK

JANTAROVÁ
STEZKA

Přeložil Petr Kovács

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2014

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2013 Dr Harry Sidebottom

All rights reserved.

Z anglického originálu *Warrior of Rome: The Amber Road*

(Published by Penguin Books, London, 2013)

přeložil © 2014 Petr Kovács

Redakce textu: Iva Klinderová

Jazyková korektura: Jan Řehoř

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-157-6

Věnováno Peteru Cosgroveovi a Jeremy Tintonovi

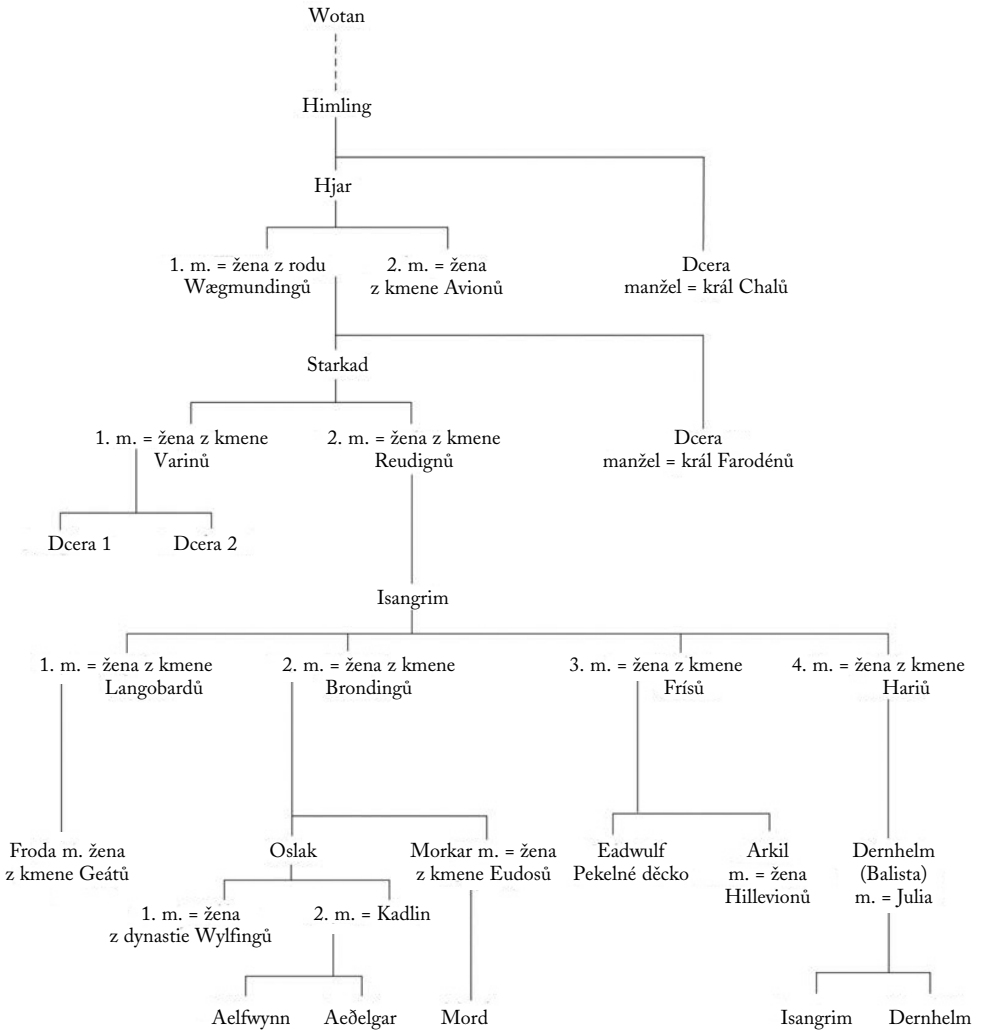
Obsah

Mapy a rodokmen	
Dynastie Himlingů	9
Město Olbia	10
Sever	11
Prolog I: <i>Gallia Belgica</i> , 262 n. l.	13
Prolog II: Ostrov Abalos v Suébském moři, 263 n. l.	31
Část první: <i>Oikúmené</i> , jaro 264 n. l.	37
Část druhá: <i>Anabasis</i> , jaro–léto 264 n. l.	121
Část třetí: <i>Hyperborea</i> , léto 264 n. l.	185
Epilog 1: <i>Gallia Lugdunensis</i> , 264 n. l.	321
Epilog 2: Ostrov Abalos v Suébském moři, 265 n. l.	324
Přílohy:	
Historický doslov	329
Vysvětlivky	339
Seznam římských císařů v období <i>Jantarové stezky</i>	364
Přehled postav	365

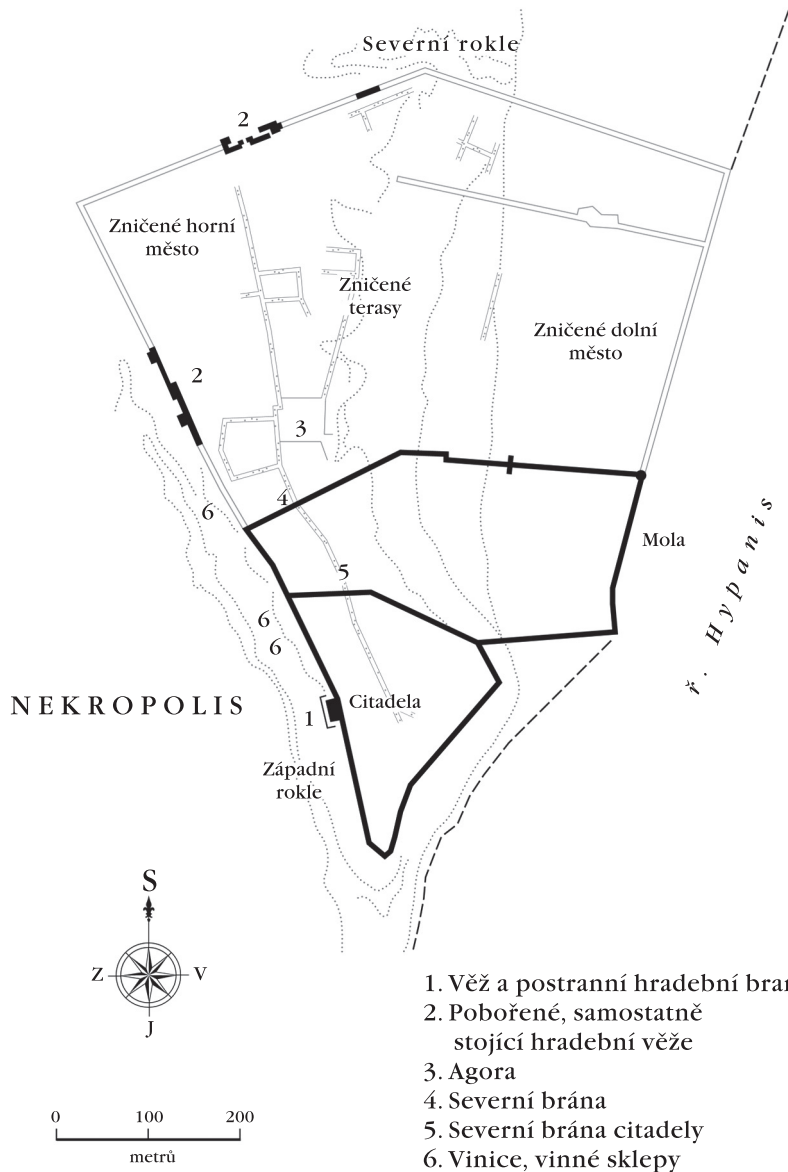

Dynastie Himlingů

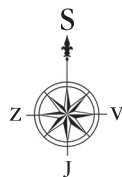
Město Olbia

1. Věž a postranní hradební branka
2. Pobožené, samostatně stojící hradební věže
3. Agora
4. Severní brána
5. Severní brána citadely
6. Vinice, vinné sklepy

Sever

1. Gudme
2. Gudmestrand
3. Hlymdale
4. Norvasund
5. Ostrov Abalos
6. Ostrov Hindafell
7. Ostrov Solfell
8. Ostrov Varinsey
9. Ostrov Héðinsey

----- Balistova cesta na sever

PROLOG I

Gallia Belgica, 262 n. l.

Dobytá města jsou jedno jako druhé, stejné jizvy, stejné rány.

Tohle bylo až příliš snadné, pomyslel si Starkad. Během celé dlouhé výpravy ztratili pouze jedinou loď. Galský průliv nestřežily žádné římské čluny, na útesech nad ústím řeky nestály žádné hlídky. Chatrče rybářů v místech, kde najeli se svými dlouhými čluny na břeh, byly opuštěné. Pro zbytek dne ulehli a čekali, aniž je přítom vyrušila jediná živá duše. Svědky jejich pochodu za zrádného svitu měsíce a hvězd byly jen jejich vlastní, mohutné stíny a liška, která se nocí plížila na své vražedné pouti za kořistí. Malé obchodní město Augusta Ambianorum nemělo hradby. Jejich příchod nevyzradilo ani kejhání hus, ani štěkot psů. Obyvatele města nevzbudilo z hlubokého spánku ani nutkání přírody, ani zásah boží prozřetelnosti. Vlci moře město obklíčili a obsadili všechny přístupové cesty. Jakmile byl *atheling* Arkil spokojený, vydal signál. Anglové se na město vrhli s nadšenou vervou. Strávili na moři příliš dlouhou dobu a natěšeně a zkušeně se pustili do plenění a drancování. Události nabraly rychlý spád, katastrofa byla neodvratná a noc, která byla pro mnoho nešťastných žen města trýznivě dlouhá, byla zároveň příliš krátká, a zejména poslední, pro některé z jejich mužů.

V ponurém příšeří před úsvitem stál Starkad vedle bohatě zdobené brány a díval se dál po hlavní třídě na forum. Na rozdíl od mnoha ze svých válečníků žádné římské město ještě nepřepadl a stejně tak nikdy nesloužil v římských jednotkách. Budovy kolem něj mu připadaly cizí a nezvyklé: větší, hranatější, z kamene a se střechami z tašek. Jinak by to ale klidně mohla být jakákoli jiná osada ve Skandinávii nebo kdekoli jinde při pobřeží Suébského moře. Všude kolem byly vidět nepřehlédnutelné známky vypleněného města: vykopnuté dveře, rozbité cennosti z vyrabovaných domů, naříkající ženy, plačící děti, roztroušené hromady mrtvých. Ve vzduchu se vznášel pach rozlitého alkoholu, zvratků, exkrementů

a krve; nakyslý smrad z pocených, nemytých lidských těl. Starkada napadlo, že jenom člověk bez nejmenší představivosti by se nyní mohl dívat na to, co on a jeho muži způsobili, a nepovažovat jejich dílo za reálnou hrozbu své vlastní rodině a domovu.

Unavení a vínem zmožení Anglové se potácivě a nemotorně rovnali do zástupu čítajícího tisícovku duší. *Jarlové*, kteří člunům válečné výpravy veleli, vydali rozkazy *duguďům* a ti zase desítky mužů pod svým velením. Všichni se prohýbali pod bohatou kořistí. Mnoho zajatců však nebrali. Rozdělili je do dvou skupin. První tvořily mladé ženy a dívky, druhou pak muži bez ohledu na věk. Uplynulá noc dala těm prvním jasně najevo, co na ně v budoucnu čeká. Pokud by ty stejné znalosti měli i zajatí mužové, ti slabší a bojácnější z nich by možná ženám záviděli jejich osud.

Posádka Starkadova člunu byla konečně kompletní a v jakéms takém pochodovém pořádku, v pětistupu o deseti řadách. Obrátil se na svého přítele Ěomera, *duguða* jedné z desítek, a předal mu velení. Řekl mu, ať už nechlastají, a sám zamířil do čela kolony.

Arkil si povídal se dvěma z *jarlů*. Tak jako všichni členové himlinské dynastie byl i on vysoký, se širokými rameny a dlouhými blond vlasy. Jako všichni Himlingové měl i on pozlacenou zbroj. *Athelíng* se na Starkada usmál. Jeden z *jarlů* si neodpustil poznámku.

„Tví chlapi jsou pořád pomalejší než moji,“ pronesl *Wígláf*.

Starkad pokrčil rameny.

„Je to ještě štěně,“ Arkil nasadil bodrý, zlehčující tón.

„Pěťadvacet zim je prostě málo,“ odpověděl *Wígláf*. „Říkal jsem, že je na *duguða* příliš mladý, o *jarlovi* už vůbec nemluví.“

Starkad nasadil úsměv, kterým, jak doufal, obrousí hrany narážek svých starších druhů. Byl to mohutný muž a byl přesvědčený jak o svém bojovém umění, tak o svých schopnostech vynutit si poslušnost mužů. Rozhodně se ale neobtěžoval tím, že by bojovníky, jejichž velení mu bylo svěřeno, pověřoval naháněním zajatců do houfu.

Náčelníci zbývajících patnácti lodí se začínali jednotlivě či po dvojicích trousit do čela kolony. Arkil si s každým z *jarlů* krátce promluvil. Arkil po svých předcích nezdědil jen postavení. Tak jako všichni Himlingové z *Héđinsey* měl i on talent velet v boji. Byla to pro ně přirozená záležitost. Všichni byli z rodu *Wotanova*. Dokonce i Starkadův nevlastní otec *Oslak*, jinak tichý, přemítavý muž, velel v mládí několika úspěšným válečným

expedicím. Starkad se v myšlenkách přesunul ke své matce Kadlin a od ní k vlastnímu otci. Na něj však myslet nechtěl.

Starkad se díval na oblouk brány nad cestou. Byla to brána, kterou nebylo možné zavřít a na kterou se nenapojovaly žádné hradby, pro Starkada věc naprosté, vumělkované nepraktičnosti. Zdálo se, že se její reliéfní ozdoby v mihotavém svitu pochodní pohybují. Zachycovaly především těžce ozbrojené římské vojáky nebo pobité, téměř nahé bojovníky v kalhotách s groteskně vousatými tvářemi divochů. Proč si obyvatelé města takový památník stavěli? Nejspíše se již identifikovali s římskými legionáři a zapomněli, že i jejich předkové byli kdysi svobodní. Předtím, než římstí legionáři zmasakrovali jejich vousaté pradědy ve stejných kalhotách, vzali jim zbraně a přinutili je platit daně. Starkad měl pro ty, kteří za svoji obranu platili jiným, jen neskrývané pohrdání.

„Bylo to až příliš snadné,“ pronesl Starkad již nahlas.

„Jako bys o tom ty mohl něco vědět,“ neodpustil si Wígláf. Někteří ze starších *jarlů* se dali do smíchu.

„Ten chlapec má možná pravdu.“ Arkil měl pověst přemýšlivého muže. „Nikdo z nás nemůže říct, co nám *norny* upředly. A velkému úspěchu často kráčí v patách neštěstí. Ale tohle místo jsme si s Morkarem loni dobře prohlédli. Vraceli jsme se ze západu a dali jsme si na průzkumu záležet. Pochytili jsme pár místních a Morkar je vyslechl. Věřte mi, že je při tom nešetřil.“

Teď už se rozesmáli všichni; někteří se však otráslí při představě vynalézavé krutosti Arkilova nevlastního bratra, která mu činila takové potěšení. Ne všichni Himlingové byli jemní a hloubaví.

„Do Rotomagu je to padesát mil a stejně tak do Samarobrivy. Nejbližší římské jednotky jsou až v Gesoriaku, což je ještě dál a v přístavu je tam jen pár válečných veslic. Noční práci jsme odvedli bezchybně. Žádné požáry, nikdo nevyslal jediný světelný signál. Není šance, že by zpráva o našem útoku dorazila do Gesoriaka dřív, než odsud zmizíme. Až sem přijdou vojáci, budeme už dávno pryč.“

Náčelníci pokývali uznale hlavou nad důvtipem a prozíravostí svého *athelinga*.

„Neudělali jsme nic, čím bychom bohům zavdali důvod ke stížnostem. Bohyni Rán jsme slíbili tučné dary za to, že nás ušetří své podmořské sítě, Wotan zůstane také v klidu a po našem návratu dostane i on svůj hojný podíl na kořisti.“

Náčelníci doprovodili jeho slova dosvědčující věrnost tradicím souhlasným bruením.

„Uděláli jsme vše, co po nás mohou bohové i lidé žádat,“ pokračoval Arkil. „Uhaste pochodně, je čas vrátit se do člunů.“

Starkad zamířil kolem prvních tří družin a posádek ke svým druhům. I když jen tak posedávali, někteří dokonce leželi, byli připraveni vyrazit v pochodové formaci. Nikdo nepil víc, než bylo únosné. Svázání zajatci byli v houfu nahnáni do prostoru mezi nimi a bojovníky dalšího z člunů. Na Starkadův rozkaz se jeho muži začali zvedat. Uhasili pochodně, zvedli zbraně a kořist a křiklali na zajatce, kteří začali také vstávat.

Starci doma vyprávěli, že až do období vlády *cyninga* Hjara, to bylo před třemi generacemi bojovníků, se válečníci Anglů vydávali do války bez nějakého pevného pochodového či bojového pořádku. Říkalo se, že Anglové svoji novou disciplínu převzali od Římanů, v jejichž řadách bojovali daleko na březích Dunaje v dlouhých válkách s Markomany. Starkad si nyní jen stěží dokázal představit, že by se jeho lidé vrhali do bitvy v chaotickém houfu, jak si dodnes počínají barbarští a primitivní Skrithifinové a Finnové na dalekém severu. Neměl však důvod nevěřit ať už starcům nebo potulným *skopům*, kteří přicházeli do síní Himlingů a zpívali o skutcích Hjarových.

Zazněl válečný roh a kolona nejistě, rozkolísaně a trhavě vyrazila vpřed.

Ranní světlo sílilo a Starkad se vynořil z brány a procházel nekropolí. Jako každý urozený mladík na Isangrimově dvoře se i on musel naučit alespoň základům latiny. *Cyning* sám pak uměl latinsky plyně a jeho syn Oslak, Starkadův otčím, byl znám svým nezvyklým zájmem o poezii římského *imperia*. Starkad již věděl, co nazývají Římané pohřebištěm, ale hvězdy byly předešlé noci příliš slabé a on sám příliš neklidný, aby si je pořádně prohlédl. Jak již napovídalo jméno, pro Římany bylo pohřebiště posvátným městem mrtvých. Bylo zde hodně sarkofágů a náhrobních kamenů s vytesanými nápisy a bohatými ornamenty, několik sloupů a dokonce i pár miniaturních pyramid. Většinu nekropole ale zabíraly malé domky pro zesulé. Ty začínaly hned tam, kde končily domy živých, a lemovaly po obou stranách cestu, kam až oko v ranním přitmě dohlédlo.

Starkadovi to vše připadalo podivné. Anglové ukládali své mrtvé do mohyl v dostatečné vzdálenosti od svých osad. Římská nekropole v sobě měla cosi neklidného. Pronikala až do samotného města a mrtví obývali stejné domy jako živí. Věděl, že lidé z jihu nevěří na posmrtný život. Po

zbytek dní se budou jako stíny či netopyři bezmocně potácet a plácát temnotou. Přemýšlel, čím své mladé dokážou nabudit, aby vydrželi krupobití šípů v bitvě, aby se postavili meči, když se nemohou těšit ani nadějí, že je jejich slavné skutky a odvaha v boji přivedou do Valhaly.

Minuli nekropoli a koně vytáhli sluneční vůz nad horizont. Ze Slunce slétla tma a dala se na úprk před vlkem Skolem. Nekropoli nahradila krajina s obdělávanými políčky, s loukami, venkovskými cestami a háji. Tu a tam byly rozesety domy; pohodlné vily s krásnými výhledy i mnohem skromnější farmy s obydlím v ústraní. Byla to úrodná, dobře obdělávaná půda a Starkad v duchu obdivoval schopnost místních obyvatel se o ni takto starat. Zemědělství se mu líbilo.

Silnice se táhla stále dál a slunce stoupalo oblohou. Dopoledne bude pořádné horko. Ke člunům to měli jen pět nebo šest mil, ale nájezdníci trpěli již na samém počátku cesty. Po nočním hýření jim ztěžkly nohy a plicím se nedostávalo dechu.

Starkad si posunul štít a pytel na zádech. Žádnou úlevu mu to nepřineslo, ale co na tom záleží. Je šťastný. Nepohodlí, kterým nyní trpí, je jen měřítkem úspěchu a cesta, na níž teď strádá, je přece začátkem cesty domů. Už se tam těší. Se svým otčímem vychází dobře a miluje svoji matku. Jak bylo na severu zvykem, strávil i on v mládí několik let v domě svého strýce z matčiny strany. Heorowearď Panděro byl muž hodný svého jména: obří, přesto však bodrý a veselý muž, spíš medvěd, legendární piják a přes své objemné břicho i obávaný válečník. V mnoha ohledech mu byl otcem, kterého nikdy nepoznal. Je dobré, že se k němu zase vrací – a samozřejmě k matce – jako vítěz obtížený kořistí. A pak je tu Haďkin, Heorowearďův syn. Jsou se Starkadem stejně staří, vyrůstali spolu a jen těžko si mohou být ještě blíže. Haďkin pro Starkada rozhodně znamenal víc než jeho mladší, nevlastní bratr a nevlastní sestra, které jeho matka porodila Oslakovi.

Silnice vystoupila na návrší. Cestou dolů ji lemoval široký trávník, který sahál až k řadě vzrostlých stromů. Právě z mýtiny uprostřed tohoto lesíku je včera v noci na jejich pochodu pozorovala liška. Mají za sebou polovinu cesty.

„Štítovou hradbu! Zformovat se za *athelingem!*“

Starkad zopakoval rozkaz dál za sebe a teprve potom si uvědomil, co vlastně znamená.

„Štítovou hradbu! Zformovat se za *athelingem!*“

Někde vpředu jim hrozí nebezpečí. Starkad se uklidnil a začal rychle pře-

mýšlet. Jeho muži jsou čtvrtou posádkou v řadě. Musí tedy doprava. Vzpomněl si na vězně. Do prdele s nimi. Má je ale na starosti. Rychle si všechno spočítal.

„Éomere, zůstaneš se svými chlapy s vězni. Jakmile se vpředu vytvoří bojová linie, přiveďeš je za nás.“

Éomer kývnutím naznačil, že rozumí.

Posádka před nimi se již odkláněla doleva. Starkad rukou ukázal mužům, aby ho následovali, a sám se již těžkým poklusem vydal šikmo dopředu. Tráva na louce byla vysoká a zachytával se v ní nohama. Doufal, že se rozhodl správně. Zajatců bylo osmdesát. Éomer měl jen desítku mužů. Vězni však byli spoutaní a polovina z nich byly ženy. Starkad pustil obavy o zajatce z hlavy a soustředil se na to, aby své bojovníky přivedl včas na správné místo.

Wígláfův rudý drak se již nedočkavě třepotal ve větru. Starkad se udýchaně postavil vpravo od Wígláfových bojovníků. Dýchal přerývaně a stěží popadal dech, jako švaná zvěř. Ukázal svým čtyřiceti mužům, kde mají zaujmout postavení. Seřadili se do desetistupu o čtyřech řadách za sebou, shodili ze zad saky a pytle s lupem, zabodli kopí před sebou do země a uchopili do levé ruky štít. Ozval se hlasitý dávivý zvuk a jeden z mužů vystoupil z řady a začal zvracet. O chvíli později ho následoval další. Ostatní se dali do smíchu.

Starkadův korouhevník stál hned vedle něj. Starkad si prohlížel bílého hadoještěra, kterého pro něj matka a její pomocnice vyšily. *Draco* se vzpínal a švihal ocasem. Starkad si ani nevšiml, že se zvedl ostrý západní vítr. Další posádka se již řadila vedle nich vpravo. Zatím se ještě stále nedělo nic nepatřičného. Konečně odhalil příčinu poplachu.

Nepřítel na ně čekal na kraji lesa. Dlouhá řada oválných bílých štítů s červenými znaky. Ocelové přilbice se třpytivě leskly odraženými slunečními paprsky. Nad hlavami vojáků se tyčil les kopí zakončených špičatými hroty. Spousta korouhví, převážně bílých a červených. Před pěšáky stál uprostřed řady houfec jízdy pod velkou zástavou s drakem. Obě vojska dělilo asi dvě stě kroků otevřeného travnatého prostoru.

Starkad si zastínil oči a díval se přes mezeru. Zachytil mezi štíty záblesk zbroje. Nepřítel stál v šiku hlubokém několik řad. Pokusil se odhadnout šířku nepřátelské linie a potom vystoupil ven z řady a prohlížel si vytvořenou stěnu vlastních štítů. Je přibližně stejně dlouhá, takže jich bude přibližně stejný počet. Vrátil se zpět na své místo.

„Rohatí,“ vysvětloval jeden ze starších bojovníků Starkadovi. „Tví první

Římani a vyklubou se z nich naši vlastní. Většina pomocných sborů jednotek *cornutiů* pochází z Germánie. Tihle budou nejspíš Batavové.“

Starkad si odkašlal. Až na oválné štíty na rozdíl od jejich kulatých vypadali téměř stejně jako Anglové, včetně kreseb na štítech a na korouhvích.

„Kohorta o dvojnásobné síle, měla by to být asi tisícovka mužů,“ konstatoval další ze starších bojovníků.

To ho snad Guðláf opravdu považuje za nějakého holobrádka? Není to přece poprvé, co stojí uprostřed štítové hradby a dívá se na nepřítele. Dokáže odhadnout jejich počet, nepřítel jako nepřítel. Starkad se odvrátil a předstíral, že se dívá, jak za nimi Éomer přivádí zajatce.

„Někdo za námi jede.“

Přes pláň se pomalým krokem blížil osamělý jezdec a směřoval k Arkilově velké korouhvi – bílému koni z Héðinsey – uprostřed řady. V jedné ruce držel kopí namířené hrotem dolů, v druhé jakousi hůl.

„Ta věc, co má v ruce, je římský odznak heroldů,“ vysvětloval Guðláf. „Chtějí si být jistí, že ho rovnou nezabijeme.“

Starkadovi docházela s Guðláfem trpělivost.

„Kde se tady vzali?“ zeptal se hlas kdesi v řadě.

Starkad neměl tušení. „Ticho tam v řadě. Ať slyšíme, co nám chce říct.“

Jezdec si dával na čas, ale nakonec zastavil asi na vzdálenost vrženého kopí před Arkilem. Byl dokonce bez přílby. Měl krátké, tmavé vlasy a stejně krátké a tmavé i vousy. Museli mu přiznat, že se drží statečně.

„*Imperator* Caesar Marcus Cassianus Latinius Postumus Augustus, Pius Felix, Invictus, Pontifex Maximus, Germanicus Maximus vám, Anglové, poroučí, abyste se vzdali.“ Posel mluvil latinsky a jeho hlas se dobře nesl.

Následovala krátká odmlka. Poslův kůň si odfrknul. Když se jezdec chystal znovu promluvit, Arkil vystoupil o krok z řady.

„Ustupte nám z cesty a my budeme pokračovat.“ Arkil mluvil latinsky se silným přízvukem, ale bylo mu rozumět.

„To není možné.“

„V tom případě bude lépe, když se vrátíš a rozhodnou meče.“

„Takhle krvavě to skončit nemusí, Arkile z kmene Anglů. Můj velitel Marcus Dialis, správce Germánie, ti nabízí podmínky.“

Posel se znovu odmlčel a nikdo jiný nepromluvil.

„Řekni nám jaké,“ ozval se Arkil a jeho hlas již zněl podrážděně. Všechno se začíná zbytečně protahovat.

„Složte zbraně, nechte tu polovinu nakradené kořisti a můžete jít.“

„Měl by ses vrátit.“

Posel se ani nepohnul. „Jestliže odpřísáhneš klid zbraní a zůstaneš stát, kde jsi, správce Dialis ti možná nabídne ještě výhodnější podmínky.“

Arkil vyšel ještě dále před své muže. „Vrať se zpátky.“

„Stačí když...“

Arkil vytáhl z pochvy meč. Himlingové měli několik prastarých mečů slavné pověsti. Tohle byl Gaois, Ten, který sviští, z poloviny tak starý jako sám Wotan, a na svědomí měl zcela bezpochyby stejný počet mrtvých.

„Vrať se zpátky,“ zopakoval Arkil.

Nepříteli diplomatické, pomyslel si Starkad, ale jinou možnost *atheling* neměl. Čas nebyl na jejich straně. Další římské jednotky se mohly vynořit prakticky kdykoli a odkudkoli.

Posel otočil koně a stejně pomalým krokem jako prve zamířil zpět k římské linii. Anglové mu při nejlepší vůli nemohli odpírat odvalu.

„Zajatce!“ vykřikl Arkil. „Každého desátého!“

Starkadovi muži se rozestoupili a Starkad mezi nimi prošel dozadu. Být *jarlem* s sebou neslo nutnost činit čas od času nelehká rozhodnutí a toto bylo jedním z nich. Starkad stál s Éomerem před zajatci. „Ten,“ ukázal na jednoho z nich, „a ten. Ještě tenhle...“ Starkad pokračoval, dokud nebylo z řady vyvečeno osm mužů, žádný z nich již nebyl mladý. „Ostatní rozvažte.“

Ženy a mladší muži stáli rozpačitě a bázlivě s přeřezanými pouty.

„Běžte,“ přikázal jim Starkad.

Ani se nepohnuli, jen se kolem sebe rozhlíželi nechápavými očima. Uvědomil si, že na ně mluvil svojí mateřštinou.

„Běžte,“ zopakoval jim to latinsky. „Vaši bohové nad vámi drželi ochrannou ruku.“

Zajatci se stále nehýbali. Nejspíš čekali nějakou podlou a krutou lest.

„Běžte.“ Starkad ukázal směrem k městu. Jeden po druhém se otočili a poslušně zamířili tam, odkud přišli. Když viděli, že se nic neděje, jejich kroky nabíraly na rychlosti. Postupně se přidávali další a nakonec již všichni běželi jako o závod zpět ke svým rozbitým životům.

Starkad prudce mávl rukou se vztyčeným palcem ke zbývajícím vězňům. „Dopředu před linií.“

Jeho muži vězně rozmístili v rovnoměrných rozestupech před bojovou linií. O jednoho z nich se musel postarat on sám. Taková byla povinnost.

Žádnou radost z ní neměl, ale taková byla nutnost. *Jarl* musí dělat to, co je správné pro bohy i jeho muže.

Arkil spustil obětní řeč. Starkad a ostatní se přidali.

„Rán, věrná manželko Aegirova...“

Starkad se podíval před sebe. Muž měl svázaná kolena. Měl šedivé vlasy a šedé oči, laskavou, jemnou tvář. Nejspíš měl někde doma ženu a děti, zcela jistě byl něčí syn.

„Rán, odvrát od nás své blede, studené oči...“

Starkad zvedl meč nad hlavu.

„Ušetří nás své síťe a vezmi si tyto místo nás.“

Starkad bez váhání máchnul mečem. Muž sebou hodil stranou. Nebyl však dostatečně rychlý. Ocel se mu zakousla z boku do krku. Vystříkla krev a zazářila v jasném slunci. Muž zakvičel jako prase. Svalil se na zem a nehýbal se. Nebyl však mrtvý. Naříkal. Starkad se postavil nad něj a dvěma prudkými, tvrdými seky zezadu do hlavy ho dorazil.

Z římských řad se vznesl pobouřený křik.

Starkad si očistil meč o tuniku mrtvého muže a zasunul zbraň zpět do pochvy.

„Kancí rypáky!“ křikl Arkil a jeho hlas se nesl podél dlouhé řady štítů.

Guðláf vystoupil o několik kroků vpřed a postavil se do čela čtyřčleného útočného klínu. Dva další zkušenější bojovníci zaujali pozici těsně za ním, každý z jedné strany. Starkad se postavil přímo za Guðláfa. Cítil, jak se mu svírá hrud'. Dech se mu zrychlil a dýchal krátkými, mělkými nádechy. Automaticky si povytáhl meč i dýku z pochvy a zase je zastrčil. Rukou se dotkl kousku jantaru, amuletu, přivázaného na pochvě. Zpocenou, zvlhlou dlaní uchopil oštěp.

Každá z posádek lodí se rozdělila do útočných klínů a spustila bojovou píseň:

Meče zuřivě vrčí,
vyskakují z pochvy,
ruka dobrou paměť má
a ví, co dělat v bitvě.

Kancí rypáky byly vytvořeny. Starkad měl Éomera po jedné straně, korouhevnicka po druhé. Vzrušený zpěvem válečné písně a těsnou blízkostí svých druhů cítil, jak ho opouští neklid. Bude bojovat jako pravý muž, nezklame ani sebe, ani své druhy.

„Útok!“ vykřikl Arkil a jeho rozkaz doprovodilo troubení rohu. Za normálních okolností by válečníci z rodu Wotanova či jiného z bohů předstoupili před bojovou linií a začali tancovat. Vyskakovali by do výšky, točili se a při tom by postupně odhazovali zbroj. Tancem by k sobě přivolali zuřivost vlků, medvědů či jiných šelem. Uvedli by se do vražedného, zuřivého transu, kterým by povzbudili odvahu svých druhů. Dnes ale na podobné rituály nebyl čas. Pokud se zde proti všemu očekávání objevila jedna římská jednotka, mohly se objevit i další. Anglové museli nepříteli před sebou prorazit a zajistit si volný průchod ke svým lodím.

Nejprve tichým nádechem, jako když se zavlní pole s ječmenem, měkce a zákeřně něžně, spustili Anglové svůj *barritus*. Vyrázili vpřed a válečný pokřik nabýval na síle. Zvedli štíty před ústa a odrážený zvuk zazněl plněji a hlouběji.

A sílil a sílil, až přešel v zuřivý, ohlušující rámus. Vzápětí se zase ztišil a Anglové z dálky zaslechli válečný ryk nepřátel. Znovu zvýšili hlas a utopili v něm všechny ostatní zvuky. *Barritus* dokázal předpovědět výsledek bitvy a ten jejich zněl opravdu dobře; jako bojový pokřik opravdových mužů.

Starkad pozoroval mezi přílbami bojovníků v první řadě nepříteli. Římští vojáci stáli bez pohnutí, v sevřené formaci, připraveni na tvrdý nápor Anglů. Jejich velitelé dali před hybností útoku přednost soudržnosti. Byla to špatná volba. Nepřítel útočil ze svahu. Starkad byl rád, že je ten, kdo bude v pohybu.

Anglové nabírali rychlost. Ozvěnu *barritu* ještě podporoval dusot běžících nohou a řinčení zbroje. Starkad viděl, jak Guðláf sklání kopí. Opatrně spustil to své pod paži tak, že jeho hrot trčel ven z prostoru mezi Guðláfem a mužem po jeho pravici. Už byli blízko, ne víc než čtyřicet kroků. Hradba římských štítů se rýsovala zřetelně před nimi. První řada klečela, kopí zapřená násadou o zem, štíty před sebou. Druhá řada kryla štíty muže před sebou s hranami štítů zapřenými o puklice štítů první řady. Oslňující řada bělostného dřeva a namalovaných rudých bestii s rohy. Všude trčely ohavné, ostré špice kopí nasměrované proti útočníkům, připravené sebrat život těm, kterým *norny* upředly příliš krátkou nit.

Anglové již nabrali plnou rychlost a řítili se vpřed v mohutném, zničujícím náporu. Ještě třicet, dvacet, deset kroků. Dav s sebou strhával bázlivé i bláznivě odvážné. *Barritus* se nesl a odrážel jako vlny narážející na útesy. Vpravo mezi Starkadem a Ěomerem se něco zablýsklo. Vzduch nad nimi

byl hustý, naježený oštěpy zadních řad obou bojujících stran. *Barritus* strídá ryčivý jek. Bradu dolů, není čas myslet.

Ohlušující rána – nic podobného na Středozeemi – střet ohromné masy dřeva a železa, všechno se silou nárazu tříštilo, lámalo a kroutilo. Hluk Starkada zasáhl plnou silou těsně před tím, než mu náraz samotný zdrcující silou strhl pravou ruku vzhůru, až mu ji málem vykloubil v rameni. Pocítil strašlivou bolest. Náraz mu z ruky vyrazil i zlomenou násadu kopí. V ostrém náklonu narazil štítem do štítů římského *cornuta*. Jeden z jeho vlastních mužů mu zezadu narazil do zad. Vyrázil mu dech. Neměl žádný prostor k pohybu. Viděl tvář nepřítele za štítem; zkřivenou vztekem, nemilosrdnou. V nose ho pálił horký dech. Nesnesitelná bolest v rameni. Nepřítel se hrouťí – vojáci mají v očích panickou hrůzu. Guďláf nad ním šplhá po sevřených nepřátelských štítech a využívá jejich puklici jako opěrku. Vojáci po něm bodají, on po nich seká jako nějaký šílený dřevorubec. Celá římská formace se naklání dozadu a padá. Tlak kolem Starkada slábně. Lapá po dechu a konečně se mu daří vytáhnout meč.

Zezadu ho někdo postrčil. Zakopává o svíjející se tělo Římana v trávě. Ztratit teď rovnováhu, je po všem. Dav okolo by vás udupal na kaši, přátelé i nepřátelé. Podařilo se mu zvednout štít a seknout mečem po vojákově před sebou. Špička meče narazila na odpor kroužkové zbroje. Opřel se vši silou do jílce. Ocel prorazila kroužky a pronikla do měkkého masa.

Zprava po něm někdo obloukem sekl. Meč směřoval přes okraj Starkadova štítu. Neobratně ránu vykryl. Zleva ho něco pěkně tvrdě udeřilo do přílby. Jako omráčený zavrával a ozvěna rány mu zněla v uších. Zatmělo se mu před očima.

Ze všech stran na něj dorážel ohlušující, hrůzostrašný řev bitvy. Opět uvízl v sevření lidských těl. Zoufale se v jejich víru snažil udržet na nohou.

Do horní hrany jeho štítu se zuřivě zakousla čepel římského meče, pronikla kůži a do lipových desek. Čelo mu prořízla tříska a zanechala za sebou krvavý šrám. Třásly se pod ním nohy, byl na pokraji sil. Nakrčil se za štítem. Další zničující rána si ukousla další kus štítu. Pokrčil kolena a pokusil se zapřít pevně o paty, zajistit si co nejpevnější postoj. Musí se vzchopit a začít skutečně bojovat, musí jít svým mužům příkladem. Je přece *jarl*.

Lesklý záblesk vlevo a hned po něm bolestný výkřik. Z Éomerova břicha trčí meč. Jeho přítel je bledý a v šoku. *Cornutus* vytahuje čepel z rány. Éomer se hrouťí. Starkad se otočil a vyrázil vpřed. Do útoku se vrhl celou

svojí vahou. Další výkřik. Starkadův meč rozťal stehno římského vojáka hlubokou ranou a zastavil se až o kost. Starkad i *cornutus* zůstali propleteni ve vzájemném sevření. Starkad muže odstrčil a ten padá k zemi. Dva krátké kroky a Starkad se nad ním sklání s mečem nad hlavou.

„Prosím...“, zvedá se k němu zakrvácená, žadonící ruka.

Starkad spustil těžký meč prudce dolů, dvakrát, třikrát za sebou.

Sevření kolem se každým okamžikem uvolňovalo, bitva se přesunula na nepřátelskou stranu.

„Vpřed! Vpřed! Vpřed!“ Triumfální, tradiční pokřik Anglů se nesl dolů po svahu a pronásledoval římské vojáky přchající mezi stromy.

Starkad se rozhlížel po bitevním poli. Všude kolem se povalovala polámaná kopí, štíty, meče, přilby a dokonce i samotné brnění. Kam se jen podíval, všude leželi v kalužích krve, vlastních výkalů a moči mrtví a umírající bojovníci. Ti živí stáli nad nimi a pokoušeli se pochopit rozměr toho, co kolem nich děje. Tráva byla zadupána do prachu. Bylo po všem. Nastal čas spočítat ztráty.

Éomer seděl na zemi podpírán jedním z bojovníků. Tiskl si dlaně k zubaté díře ve své kroužkové košili. Pomalu z ní vytékala krev a začala mu na klíně vytvářet louži. Lepila k sobě kroužky zbroje a barvila mu stehna temně rudou, černající barvou.

„Seženu ti...“

„Ne,“ zasténal Éomer. „Je to břicho, nemá to smysl.“

Starkad upustil meč a klesl na kolena. Pokusil se sundat si přilbu, ale zásah, který utrpěla, ji celou zdeformovala. Museli mu pomoci, aby ji ze sebe dostal. Z rány na čele mu stékala krev do očí.

„Snad mi to bude stačit, abych se dostal do Valhaly.“ Éomer se pokusil o úsměv. „Doufám.“

Starkad se předklonil až k němu. Druhý bojovník mu uvolnil místo a Starkad si vzal umírajícího druha do náruče.

„Řekni mé matce, a Aevě, že jsem umřel jako muž.“

Starkad si zabořil hlavu do ramene svého přítele a rozplakal se.

„Je čas jít,“ připomněl mu Guðláf. Stál nad nimi, a i když byl celý od krve, nezdálo se, že by byl zraněn. „*Atheling* vydal rozkaz vyrazit.“

Už pětkrát útočil Guðláf na samém hrotu kančího rypáku a pořád byl naživu. Tentokrát dokonce zcela bez úhony. Měl to být on, ne Éomer. Starkad neměl sílu odpovědět.

„Musíme jít,“ ozval se znovu Guðláf.

Starkad hlasitě vzlykl.

„Jsi *jarl*, dokaž, že jsi hoden svého postavení.“

Starkad po něm hodil pohledem, připraven poslat starého válečníka k Hel a do Niflheimu.

„Poslechni ho.“ Éomer sevřel krvavou rukou Starkadovi paži. „Jsi můj *jarl*. Posluž mi ve smrti.“

Starkad zavrtěl hlavou.

„Sběračky mrtvých už na mě čekají,“ Éomer zesílil svůj stisk. „Udělej to, jako bych to udělal já pro tebe.“

Starkad věděl, že má pravdu. Přitiskl si Éomera k sobě, řekl mu, že ho miluje, do ucha mu pošeptal Wotanova poslední slova Baldrovi. Pak vytáhl dýku a podřízl svému příteli hrdlo.

Když bylo po všem, Guðláf mu pomohl vstát. „Být velitelem mužů není jen o rozdávání zlatých náramků na oslavách. Vedl sis ale dobře. Pro svoji posádku jsi teď opravdový *jarl*.“

Muži na louce měli plné ruce práce. Starkad zaujal postavení pod svojí korouhví. V bitvě zahynuli čtyři z jeho mužů, dvěma dalším pomohli zemřít. Šest bojovníků utrpělo vážná zranění, ale mohli pokračovat. Starkad poslal několik mužů zpět, aby posbírali odloženou kořist. Měli vzít jen to nejlehčí, aby je to nezdržovalo. Než se vrátili, nechal zbytek nastoupit.

Zazněl Arkilův roh a oslabená kolona kulhavě vyrazila na pochod k moři.

Stromy – vzrostlé buky a duby – propouštěly svými korunami mihotavé stíny. Podrost pod rozložitými větvemi byl řídký, ale stačil k tomu, aby se v něm mohli jejich nepřátelé ukrýt a pokusit se o přepad ze zálohy. Starkad myšlenku na přepad ihned vytěsnil. Viděl, jak Arkil vysílá dopředu zvědy. *Atheling* je skutečný vůdce, opravdový Himling.

„Někdo nás musel vidět,“ pronesl jeden z mužů.

„Ne,“ namítl Starkad. „Už předem věděli, že nás vede Arkil.“

Pokračovali v chůzi obtíženi neradostnými úvahami.

„Arkil tady byl loni s Morkarem,“ přemýšlel Guðláf.

Starkad se usmál, ale v jeho úsměvu nebyl ani náznak veselí. „Věř mi, že tady Morkar nenechal naživu nikoho, kdo by mohl vyzradit jejich jména.“

„V tom případě museli zajmout Ašerovu loď,“ napadlo někoho.

„Nikdo z jeho mužů by nás neprozradil.“ Starkad si byl zcela jistý.

„Přes to všechno věděli, že je Arkil přepadne,“ zdůraznil Guďláf.

Na to nedokázal nikdo odpovědět.

Mezerami v listoví byly vysoko na obloze vidět kupovité mraky. Připomínaly navzájem spojené chomáče a valouny. Dole pod nimi ubíhaly k východu světlejší obláčky. Pokud se ve zdraví dostanou zpět k lodím, budou mít příznivý vítr. Zbývají necelé tři míle.

Čelo kolony vystoupilo do jasného slunečního svitu. Ještě než vyšel z lesa, Starkad vytušil, že se něco děje. Muži si povzdychli zklamáním a jejich hlasy se nesly dále kolonou. Následovalo další troubení Arkilova rohu a vzápětí přišel i rozkaz.

„Štitovou hradbu! Zformovat se za *athelingem*! Poslední posádka jako záloha. Zranění na zadní voj zálohy.“

Starkad zformoval své muže stejně jako prve do klínové formace vpravo od Wígláfovy posádky. Stáli asi dvacet kroků od kraje lesa. Určená záloha zaujala postavení souběžně s první řadou stromů.

Tentokrát proti sobě měli celou armádu. Římané se rozestavěli na vrcholku mírného návrší s potokem na úpatí a otevřenou krajinou vpředu. Vzadu za nimi se k obloze zvedaly chomáče kouře. Ve středu linie stáli legionáři s červenými chocholy, po obou stranách pak auxiliátoři, zezadu je všechny podporovali lučištníci. Vytvářeli falangu, s níž už museli počítat. Na obou křídlech čekala i početná, připravená jízda. Starkad počítal korouhve, počet vojáků v přední linii, hloubku postavení, snažil se odhadnout jejich počty. Přinejmenším tři tisíce, možná ještě o dost více, z toho třetina jízdních. Všichni v dobrém postavení, v dobrém bojovém pořádku.

„Tak z tohohle už se nevyhrabeme,“ ulevil si Guďláf.

„Srdce a odvalu. Někdo snad musí prorazit.“ Starkad svým slovům nevěřil, ale usoudil, že něco takové jako *jarl* říct musí.

„Srdce a odvalu,“ zamumlali někteří z mužů nejistě.

„K lodím už je to maximálně míle,“ pokračoval Starkad v průhledném lhaní a tentokrát ho žádný z *dugudů* či dalších zkušených válečníků neopravil.

Větvemi za jejich zády se proháněl vítr a drakové na rozevlátých korouhvích hlasitě syčeli. Z řad nepřítelů se oddělila postava na koni.

„Další posel.“

Říman sjel dolů po svahu, ve zvířené vodní tříšti překročil potok a cvalem uháněl k vyčkávajícím Anglům. Seděl na překrásném černém koni, v brnění s pozlaceným, vytlačeným krunýřem. Bylo jasné, že je to vysoký

důstojník. Zpomalil do kroku a zastavil svého těžkého válečného koně asi na vzdálenost, na kterou by nedospělý chlapec dohodil kamenem.

„Arkile, syne Isangrimův.“ Říman k nim promlouval jazykem Germánie s přízvukem odněkud z Porýní. „Vedeš statečné muže. Příliš chrabré, abys jejich životy promarnil v beznadějném boji.“

Arkil vystoupil z řady. „Žádný smrtelník nedokáže předvídat běh osudu.“ Jeho hlas nabyl na síle. „Osud často ušetří člověka, který nebyl zatracen, když projeví odvalu v boji.“*

Jezdec přikývl, jako by uznával moudrost starých veršů, pak ale ukázal dozadu za sebe. „Vaše čluny hoří.“

Starkad pozoroval kouř za římskými vojáky. Spojil se do jednoho mohutného sloupce. Stoupal kolmo k obloze a po chvíli se stáčil k východu.

„Augustus Postumus by měl rád muže jako ty jako své *comitatus*. Stačí, když mu odpřísáhneš věrnost.“

Arkil si sundal přílbu, aby mu bylo vidět do tváře. „Můj otec, *cyning* Isangrim, před mnoha a mnoha lety slíbil přátelství tvému nepříteli Augustu Gallienovi. Isangrim je vládce našeho lidu. Není na nás, abychom porušili přísahu, kterou složil náš *theoden*.“

Černý kůň pohodil hlavou a Říman ho zkušenou rukou uklidnil. „Tyran v Římě si nezaslouží přátelství takových mužů, jako jsou Himlingové z Héďinsey či stateční bojovníci, které vedou. Gallienus se škaredě choval ke tvému nevlastnímu bratru Balistovi. Neprokázal mu žádnou čest za dlouhá léta věrných služeb, za všechna nebezpečství, která pro něj podstoupil, zranění, která utrpěl. Místo toho, povídá se, ho poslal do vyhnanství až daleko za Kavkaz, aby tam našel smrt mezi divokými barbary.“

Při zmínce o rukojmím z jejich kmene to mezi staršími Angly zašumělo. Starkad cítil, jak se v něm vzrývá vzrušení.

„Gallienus marní svůj čas nečinností v římských lázních a barech. Obléká se do hedvábí jako žena a jako žena se zdobí i šperky. Jeho *comitatus* jsou obyčejní pasáci a *katamité*. Není hanba zahrnout přátelství takového muže.“

„Co bude s naší kořistí?“ zeptal se Arkil.

„Ta, kterou jste ponechali na bojišti za lesem, bude rozdělena mým vojáky. Co máte u sebe, si můžete nechat.“

---

* Béowulf. Pozn. překl.

„Kam nás Augustus Postumus pošle?“ pokračoval Arkil v otázkách.

„Pokud mu složíte přísahu věrnosti, Augustus Postumus vás povede proti vašim dědičným nepřátelům Frankům. Bude k vám velmi štědrý. Podle mého názoru sami časem zjistíte, že Postumovi rozhodně nechybí odvaha.“

Arkil se zasmál.

„To vidím už tady.“

Postumus přijal jeho lichotku lehkým úklonem hlavy.

„Já sám ale rozhodnout nemohu,“ řekl Arkil. „Musím se poradit se svými *jarly*.“

„Máme krásný den. Počkám.“ Císař, úplně sám, seděl poklidně na koni.

Starkad a jeho *jarlové* se shromáždili kolem *athelínga*.

„Mohli bychom ho zabít. Jeho muži by pak určitě nebojovali,“ pronesl tiše jeden z *jarlů*.

Arkil se na něj obořil. „To jsou slova zbabělce. Jen někdo takový může přemýšlet nad tím, jak ublížit někomu, kdo k nám přišel jako posel, kdo věří našemu slovu.“

„Já tady rozhodně nemám v úmyslu zůstat,“ ozval se Guðláf. „Měli bychom zvolit boj.“

„A bojovat s touto armádou, potom s armádou na Rýně a potom ještě s Franky na druhém břehu? Jsme příliš daleko od domova,“ odpověděl Arkil.

„Když ty před sebou porazíme, mohli bychom se zmocnit přístavu a vzít si jejich lodě,“ nevzdával se Guðláf.

„Můj milý, starý příteli“ – Arkil hovořil měkkým, laskavým hlasem. „Posedlo tě válečné šílenství. Jestli si teď zvolíme boj, budeme již večer všichni hodovat ve Valhale.“

Shromáždění *jarlové* souhlasně zamručeli.

„V tom případě jsme domluveni.“ Arkil se obrátil k Postumovi. „Budeme ti jako tvoji *comitatus* sloužit dva roky.“

„Pět,“ odpověděl Postumus stejně silným hlasem.

„Tři a se stejným platem jako pretoriáni.“

Postumus se zasmál. „*Stipendium* budiž takové, jaké si žádáš. Obdržíte i dary, jaké si zasloužíte, ale budete mi sloužit pět let.“

„Budiž tedy, pět let.“

„Složíš mi *sacramentum* i za své muže?“

Arkil přikývl.

„V tom případě tak učiň zde, před zraky bohů i lidí.“

Arkil vytáhl z pochvy meč, položil levou ruku na jeho hranu a odříkal latinsky slova přísahy. „Při Jupiterovi, nejvyšším ze všech bohů a při ostatních bozích přísahám, že budu plnit rozkazy svého císaře, nikdy neopustím svoji jednotku, necouvnu ani tváří v tvář smrti a bezpečnost císaře mi bude nade vše.“

Pět let, pokud přežije. Starkad vše sledoval ze svého místa v řadě a musel se pomalu smířit s tím, že potrvá pět dlouhých let, než se znovu podívá domů.

PROLOG II

Ostrov Abalos v Suébském moři, 263 n. l.

Říman byl daleko od domova, dokonce dál, než kam až sahaly husté hvozdy Germánie. Byl sám a měl strach. Ostrov, který se na první pohled jevil jako nepatrná šedá tečka v nekonečné, šedé masě Suébského moře, mu nyní připadal nekonečný.

Neměl síly pokračovat v běhu. Les kolem něj tvořily vzrostlé osiky a břízy. Podrost byl zanedbatelný a nenabízел příležitost k úkrytu. Rozhlížel se okolo. Vlevo ležel mohutný kmen padlého stromu a jeho kořeny trčely vzhůru a vytvářely široký oblouk. Pod nimi zůstala v zemi vlhká díra. Přibelhal se k ní a zalezl dovnitř.

Naslouchal, ale neslyšel nic než svůj přerývaný dech. Husté záhyby tógy, která mu ztěžovala útěk, byly promáčené a těžké. Tahal za ni a škubal, až z něj celá ta nařasená nádhera spadla. Zůstala mu jen propocená tunika a sandály. Krčil se v jámě a svíral v dlani jílec dýky. Spíš to však byl pouze nožík, který se více hodil k loupání ovoce než k zoufalému boji o život.

Dech se mu zklidňoval a jeho uši se ze všech sil namáhaly, aby zaslechly každíčkový zvuk vydávaný jeho pronásledovateli. Neslyšel však nic než zpěv ptáků a ševlení větví ve větru. Vyčerpaně se opřel zády o vyčnívající kořeny.

Marcus Aurelius Julianus, římský jezdec, *vir egregius*, taková bída. Jen zlatý prsten jezdeckého stavu ho odlišoval od jakéhokoli jiného uprchlého otroka. Když byl ještě mladý, jeho otec – budiž mu země lehká – ho vzal k jezeru Nemi, aby se v posvátném háji na břehu jezera podíval na kněze-krále. Vstoupili do posvátného prostoru uvnitř. Byl plný obětních darů bohyni jezera Dianě. Našli uprchlého otroka. S mečem v ruce se vynořil z houští, tvář plnou podezíravosti. Jakmile se ujistil, že nepatří k jeho druhu a že ho nepřišli zabít a vystrídat, pokračoval v nekonečné, vyděšené obhlídce svého miniaturního království.

Julianus věděl, že tohle všechno je jeho chyba. Vybavil si, jakou měl radost, když ho pozvali. Účast na formálním banketu na Palatinu za přítomnosti samotného císaře byla něčím, co dalece převyšovalo i ty nejmělejší sny většiny příslušníků jeho *ordo*. Na banketu bylo mnoho významných a slavných osobností: Nummius Ceionius Albinus, městský prefekt a podruhé zvolený *consul ordinarius*; Censorinus, prefekt pretoriánů; filozof Plótínos; Cominius Priscianus, nový císařský *a studiis*; a několik dalších vojenských hodnostářů včetně podunajských generálů Tacita a Aureliana a Egyptana Camsisolea. Julianus ležel na lehátku výše než někteří z *principes*, téměř na dohled božské přítomnosti císaře. Galliena zdobil překrásný jantarový amulet, který mu měl pomoci v rekonvalescenci po prodělané angíně. Julianus mohl na šperku nechat oči. Císař si jeho zájmu všiml a dokonce se ho milostivě zeptal, zdali se o jantar také zajímá. Julianus byl sběratel a navíc posilněný falernským vínem. Nedokázal tedy odolat a pustil se do vysvětlování omylů, kterých se Řekové dopouštějí, pokud jde o původ tohoto vzácného kamene. Ligurie, Ibérie, Ethiopie, to všechno je nesmysl, tak jako Egypt, Numidie i Pyreneje. Jediný pravý jantar vyplavuje na břeh Suébské moře daleko na severu. Julianus pokračoval lekcí o správné barvě a vlastnostech jantaru. Hned druhý den se do jeho domu dostavil Censorinus a nejednalo se o pouhou zdvořilostní návštěvu. Prefekt pretoriánů přicházel z pověření císaře. Přinášel s sebou rozkaz. Chystá se tajné diplomatické poselstvo na sever. Julianovy hluboké znalosti jantaru jim poslouží jako trójský kůň. Julianus jistě již dlouho touží po tom, aby se mohl k Suébskému moři vypravit, aby si na vlastní oči prohlédl břehy Kimbrického poloostrova, kde moře ze svých hlubin vyplavuje tuto převzácnou pryskyřici. Nyní se mu tedy jeho přání splní a ještě přítom svému císaři prokáže neocenitelnou službu. Za odměnu si na cestě může nakoupit tolik jantaru, kolik se mu jen bude chtít. Císařský rozkaz nebylo možné neuposlechnout.

Příliš mnoho vína, příliš mnoho slov – přehnané sebevědomí a arogance –, to vše přivedlo Juliana do tohohle ponurého lesa za severním větrem.

Ještě stále neslyšel žádné zvuky pronásledování. Tady však nemůže zůstat. Zmuchlal odhozenou tógu a co nepečlivěji ji uschoval pod kořeny. Větvemi stromu pronikalo slunce. Stálo přímo nad hlavou. Žádné pomoci při určování směru se od něj nedočká. Pamatoval si, že na jižním pobřeží, těsně předtím, než obepluli mys a vjeli do přístavu, byla rybářská vesnice.

Má v opasku peníze a snad se mu podaří koupit loď. Nervózně se rozhlížel kolem a nakonec vyrazil směrem, který, jak doufal, ho povede k cíli.

Vítr pohupoval větvemi, jejichž listoví propouštělo na zem kostkované obrazy světla a stínů. Julianus opatrně přebíhal z jednoho palouku na druhý. Syrovou krajinu neměl nikdy rád. Jako většina jemu rovných dával přednost krajině kultivované, obdělávané, nejlépe v podobě rozlehlé zahrady panské vily. V bukolické poezii či řeckých románech to bylo všechno krásně načančané – čistí a upravení pasáčci a pasačky pásli kozy, hráli na píšťaly a zamilovávali se nevinně jeden do druhého. Skutečnost však byla úplně jiná, dokonce i doma v Kampánii. Venkovská krajina byla plná nebezpečných psanců. Pasáci stád nebyli zdaleka nevinní a Julianus mezi nimi a psanci nečinil žádný rozdíl. Vybavil si, jak se bál, když ho tehdy otec vzal do Nemi. To ale nebylo ničím ve srovnání s cestou sem na sever, k nejbližší výspě římské civilizace v Pannonii to bylo osm set mil nebo ještě více napříč *barbarikem*. Julianus měl strach, i když ho doprovázel bývalý centurio Tatius a několik otroků.

Když dorazili na pobřeží Suébského moře, nic kolem nebylo takové, jak se o tom psalo v literatuře. Nikde ani náznak hyperborejského štěstí, o kterém mluvil Aischylos. Nic nebylo jako ve zpěvech Pindarových. Stíhaly je nemoci, omezovalo vlastní stáří i útrapy cesty. A zcela jistě nebylo úniku před Nemesidou. Severský náčelník, za nímž se vypravili, přebýval o kus dál na západ. Barbari je však neposlali jen dál. Trvali na tom, že je budou na cestě doprovázet. A tak skončili na tomhle ostrově. Jsou jejich hosty či zajatci? Julianus se v politice opravdu nevyznal.

Ve větru se ozvalo prasknutí větve. Julianus už zbyl sám. Co se stalo s ostatními? Byla to jen čirá náhoda, že ho nezajali společně s nimi. Vždy měl potíže se slabým močovým měchýřem. Čekali na svoji druhou audienci u zlověstně vyhlížejícího náčelníka ostrova. Julianus si odskočil z chatrče, která byla jejich přístřeškem. Ulevit si v tóze nebylo pro všechny její záhyby vůbec snadné, alespoň tak, aby se sám nepotřísnil. Vybral si místo v dostatečné vzdálenosti a přímo uprostřed močení k němu dolehl hluk. Nejprve si myslel, že je to jen nějaký drsný sport či zábava těch barbarů. Kdo by se v nich ale vyznal? Svůj názor musel změnit hned poté, když na vlastní oči viděl, jak Tatia vyvlekli z chatrče a srazili k zemi. A pak... a pak se jeden z otroků pokoušel svého pána bránit a barbari ho nemilosrdně zabili.

Zabili i Tatia? Julianus rozhodně nezůstal na místě, aby se to dozvěděl.

Rychle si urovnal záhyby tógy a prchl do lesa. Jak asi naložili s chlapcem? Kdyby byl hrdina, vrátil by se, aby ho zachránil, ale Julianus věděl, že on pro žádné hrdinství nebyl stvořen. Svoji vojenskou službu si odbyl, ale od té doby uplynula již půlka lidského života. Rok, který strávil jako tribun II. legie Adiutrix na Dunaji, ho přesvědčil, že odvaha je vzácná komodita, již se mu nedostává. Ne, není žádný hrdina. Je třiáctýřicetiletý velkostatkář se zálibou v poezii, jenž si rád užívá s mladými hochy a sbírá vzácné jantarové předměty.

Úplně bez dechu se opíral zády o strom. Slunce se o kousek posunulo. Utíká tím správným směrem. Na pobřeží už to zcela jistě není daleko. Po krátké přestávce se chystal znovu vyrazit, když vtom ho zaslechl. Roh, táhlé, hluboké troubení plné zloby. Těžko odhadnout, odkud přesně se neslo. Za tebou, blesklo mu hlavou. Vrhel se dopředu.

Jako šílený se řítíl vpřed a nohy se mu bořily do husté vrstvy tlejícího listí. Do tváře ho uhodila větev. Zakopl a ztratil sandál. Není čas si ho znovu nazouvat. Nesmí se zastavit.

Diano Jezerní, zachraň mě. Obětuji ti jalovici s pozlacenými rohy. Drž nade mnou svoji ochrannou ruku. Herkule, spasiteli svých mužů, tobě za svoji záchranu obětuji nejvzácnější klenot – jantarovou perlu s mouchou uvnitř. Jen když mě zachrániš.

Výkřik – hrubý, hrdelní – příliš blízko. Zpozorovali ho. Julianus se jako štvaná zvěř přinutil k ještě většímu vypětí. S mocným šploucháním se přebrodivil přes úzkou říčku a po rukou a po kolenou se škrábal na protější břeh. Stehenní svaly naříkaly bolestí. Každý nádech byl agoníí. Nenáviděl lov. Tělesné cvičení ho nudilo a vždy v sobě cítil alespoň kousek sympatie ke zvířeti zahnanému do kouta. Ještě chvíli a i on se bude muset otočit, aby se jako jelen v pasti postavil ostrým zubům honících psů.

Rychle se ohlédl přes rameno. Zpozoroval mezi stromy pohyb. Byli každým okamžikem blíž. Zakopl o kořen. Dopadl tváří do bláta a začal se kutálet dolů po svahu. Vyrázil si dech a ztratil dýku. Cítil kyselý pach lesního humusu i vlastního strachu.

Byli všude kolem i na vrcholku stoupání. Strašlivé, bledé tváře, obnažené meče v rukou.

„Proč? Proč já? Nikdy jsem vám přece neublížil. Jet sem za vámi ani nebylo moje rozhodnutí. Politice nerozumím, nejsem politik. Tatius, to je ten, koho chcete. Vezměte si jeho.“ Jeho latinské prosby jim nic neříkaly.

Zvedli ho na nohy, svázali mu ruce za zády a kolem krku mu uvázali provaz. Jako zvíře na trh ho odváděli pryč lesní pěšinou.

Nebyli k němu nikterak krutí, stačilo, když se nezastavoval a pokračoval v chůzi. Tu a tam mezi sebou něco prohodili chrčivými zvuky, kterým nerozuměl. Les se postupně měnil. Břízy a osiky vystřídaly duby. Julianus ucítil vůni vody. V krajině se objevily stopy lidské přítomnosti. Nebyly to však vysoké zdi chrámů či mramorové sochy civilizovaného lidstva, nositelů *humanitas*. Těmito známkami byly porůznu rozmístěné holé kůly a na každém z nich lebka, psí, koňská, lidská.

V samotném srdci posvátného háje byla mýtina porostlá svěží trávou se žlutými květy. Přes řadu olší na druhé straně prosvítala lesklá vodní hladina. Muži seděli kolem vysoké modly. Božstvo sedělo s rukama v klíně a na každém rameni mu seděl vyřezávaný pták. Bůh byl zjizvený a slepý na jedno oko. Před bohem stál muž, který si sám říkal Unferð, Jantarový král. Vedle něj stál jako vždy jeho stálý stín, Princ. Lovci srazili Juliana před oběma náčelníky na kolena. Jednooký bůh si všechny lhostejně prohlížel.

Julianovu pozornost upoutalo vzlyknutí. Giton, jeho milovaný chlapec, je tady také. Celý od bláta, o kus dál stranou, ale živý a nejspíš i nezraněný. Chlapec se však nedíval na něj, ale kamsi nad jeho hlavu. Julianus sledoval jeho pohled přes otevřený prostor mýtiny. Tatius byl také naživu – nahý a zkrvavený visel vysoko ve větvích vzrostlého dubu.

„Trest by měl odpovídat vážnosti provinění.“ Hlas Jantarového krále za kovovou maskou jeho přílby podivně duněl. „A ti, kteří se provinili proti lidem, by měli být potrestáni před zraky všech jako odstrašující příklad. Hanebné skutky musí být pohřbeny tam, kde je nikdo neuvidí, hluboko zadupány a zašlapány.“*

Skutečnost, že vůbec netuší, o čem to Unferð mluví, ani v nejmenším nezmenšovala hrůzu, která Juliana zachvátila. Měl strach, že ho zradí močový měchýř, taková hanba.

„Odvedte je.“

Silné paže zvedly Juliana na nohy. Byl příliš vyděšený, aby se vůbec

---

* Tacitus, Germánie. „Tresty jsou různé podle provinění. Zrádce a přeběhlíky věšejí na stromy, zbabělce, lidi vyhýbající se válce a mravně úchylné ponoří do mokřiny a bažiny a naházejí na roští. Popravy jsou proto rozdílné, že při trestání má být na protispolečenské provinění poukázáno, kdežto neřestný čin má být skryt.“ Pozn. překl.

ozval. Slyšel, jak Giton prosí a žadoní. Muži Juliana vlekli pěšinou mezi olšemi. Ztratil i druhý sandál. Provaz se mu zařezával do krku. Rákosí a po něm už jen široká vodní hladina. Jasná nekonečná obloha vysoko nad hlavou. Jeho bosé nohy škrábaly o dřevěný chodník vedoucí k mokřině na kraji jezera. Zaslechl výkřik, který rychle usekl zvuk něčeho těžkého, dopadajícího do vody. Po stehnech mu stékala horká moč.

Ne, ne, tohle jsem nikdy nechtěl. Proč?

Znovu ho uchopily silné ruce. Vrhly ho dopředu, dopadl tváří do bláta. Škubl sebou a podařilo se mu otočit. Ruce měl stále svázané za zády. Spatřil nad sebou proutěnou zástěnu. Vykřikl. Zástěna začala tlačit dolů, voda a bláto se naopak zvedaly. Julianus zadržel dech. Vodu už měl v uších, v nose. Všechno potemnělo. Nakonec to nevydržel a musel se nadechnout. Voda mu pronikla do úst a do plic. Začal umírat.

ČÁST PRVNÍ

Oikúmené

(Jaro 264 n. 1.)

I

MĚSTO OLBIA, NA SEVER OD ČERNÉHO MOŘE

Poničené hradby a spousta pobořených domů. Balistův první dojem z Olbie nebyl zrovna nejlepší. Lodivod, který nastoupil na palubu v Alekryonově Hradu v místě, kde opouštěli Euxeinos, se zkušeně přeplavil močálovitým soutokem Borysthenu a Hypanu a zručně se přitom vyhýbal jak mělčinám, tak početným vorům splavovaným dolů k moři, a potom je jedním z ramen řeky vzal proti proudu. Nyní se ploužili mezi bezpočtem drobných ostrůvků a mělčin vystupujících z vody. Na hladině plavaly husy a kachny, podél břehů se procházeli dlouhonozí brodiví ptáci. Válečná veslice se sunula vpřed jen velmi pomalu a cestující na palubě měli dostatek času, aby si tuto vzdálenou výspu hellénismu a s ním i římského *imperia* dobře prohlédli.

„Další prdel světa,“ ulevil si Maximus.

„Jo,“ souhlasil Balista se svým osobním strážcem.

Jižní části města dominovala tvrz na vysokém útesu nad řekou. Nad zubatým cimbuřím a hranatými věžemi hradeb se vypínal úzký, trojúhelníkovitý štít chrámu, za ním pak džungle střech namačkaných domů. Na úpatí severního svahu se rozkládala mola, skluzy pro lodí a přístavní budovy, které se tiskly k hradebním zdem. Několik rybářských člunů a říčních lodí bylo vytaženo na břeh. Vedle jedné místní bárky kotvily čtyři malé obchodní lodě z jihu a jedna malá válečná loď. Svah za přístavištěm stoupal prudce vzhůru. Křížovaly ho terasy s domy posazenými těsně vedle sebe. Jejich taškové střechy se vzájemně překrývaly a vzbuzovaly dojem, že domy stojí jeden na druhém. U další nízké hradby, která se kroutila k akropoli na vršku, se krčily zanedbané, přízemní domky, hranice obyvatelného města. Za nimi, na sever, už ležela jen pustá prázdnota, nad níž se vznášely osamocené chuchvalce dýmu. V kouřovém oparu vyčnívaly osamělé

věže, součást kdysi pevného, širokého hradebního okruhu, a kuželovité mohyly, příbytky mrtvých vztyčené v místech, kde před lety nejspíš tlouklo srdce živoucí řecké *polis*.

Balista tu netoužil být o nic víc než na kterémkoli jiném místě, která navštívili od těch ohavných událostí loňského podzimu. Byly to měsíce plné zoufalství a beznaděje. Z Tanaidu, ještě zapadlejší a vzdálenější díry na březích Maiótského jezera, se přeplavili do rádoby honosného a neustále intrikujícího Pantikapaia, hlavního města Bosporu, klientského království Říma. Tam se jim těsně před uzavřením plavební sezony podařilo najmout loď, která je vzala přes Černé moře do Byzantia. V Hellésponu na ně již čekal císařský pověřenec a s ním i další, navýsost nechtěné rozkazy. Radosti velkého města – proslulého skvělou mořskou kuchyní, hrami a vozatajskými závody, filozofy a sofisty přednášejícími své moudro v ulicích a na náměstích – neznamenal nic ve srovnání s tím, že tu zůstali celou zimu uvěznění. Nyní tedy opět směřovali na sever, vstříc další mizérii, v srdci plamen nenaplněné pomsty.

Válečná veslice vplula do přístavu a Balista se přestal zaobírat sám sebou. Probudil se v něm cvičený válečník a odborník na obléhací válku, který si pozorně prohlížel obranné prvky města. Z prasklin zdí vnějšího hradebního okruhu i ze samotných věží vyrůstala bujná vegetace. Na některých místech z hradeb vypadly vsazené kvádry, které se skutálely dolů po svahu. Jejich místo nahradily improvizované ucpávky ze zpevněné suti. Vysoká skála však i navzdory žalostnému stavu hradeb činila tuto říční stranu pevnosti prakticky nedobytnou, pokud by se o to obránci jen trochu přičinili. Z pohledu útočníků tu nikde nebylo místo, kde by si mohli postavit katalpuly, odkud by se mohli beranidly pokoušet prorazit brány, kudy by mohli k hradbám dotlačit obléhací věže. Neexistovala ani šance, že by se mohli pokusit hradby podkopat a strhnout. Pokus o zteč pomocí žebříků by přinesl obrovské ztráty a s naprostou jistotou by nutně skončil neúspěchem. Jedinou možnost nabízel překvapivý útok, případně zrada.

„Vyklidte před a zad!“, přikázal *trierarcha*. „Otočte ji. Připravit lana na uvázání.“

Dlouhá *triéra* se pomalu otáčela. Trojitě řady vesel s ní jemně zacouvaly a přirazily k polorozpadlému molu. Jeden z posádky na něj vyskočil a zazjistil loď provazy. Další již na zdobené zádi spouštěli můstek.

Aulus Voconius Zenon, římský jezdec, v minulosti správce Kilikie,

později *a studiis* císaře Galliena, oděný v nařasené tóze sestupoval s cílevědomým výrazem na tváři po můstku a jeho obvyklá ukázka římské *dignitas* mírně utrpěla nepříliš elegantním klopýtnutím v okamžiku, kdy se jeho noha dotkla pevné země.

Ještě mnohem důležitěji a exotičtěji působil jeho eunuch v dlouhém, splývavém rudém plášti, který sahal až na zem a který měl oblečený přes sněhově bílou tuniku. Jako další kráčel obtloustlý eunuch Amantius. Ani jeho krok nebyl v hedvábných pantoflích příliš jistý.

Balista vystoupil společně s Castriciem, jenž mu bude dělat zástupce, jakmile se ujme velení nad Zenonovým doprovodem. Zbytek, Maximus a Tarchon, dva bojovníci Balistovy *familie* a pět otroků, celé poselstvo uzavíralo.

Zenon se rozhlížel kolem sebe. Bylo zřejmé, že doky a celé přístaviště na něj jako na muže, jenž kdysi radil samotnému císaři ve věcech kultury a ještě více politiky, nezanechaly žádný významný dojem.

„Musíme svůj příjezd oznámit místním úřadům,“ řekl.

„To si klidně udělej,“ odpověděl Balista.

Zenon se naježil. „Gallienus Augustus nás pověřil oficiálním posláním.“

„A zeptej se jich na ten jantar,“ poradil mu Balista.

Zenon se zatvářil nešťastně. O skutečném cíli své cesty nesměli mluvit a on nyní nevěděl, co by měl odpovědět.

„Vezmi si s sebou Amantia,“ doporučil mu Balista ještě. „Zavazadla vyloží otroci. Pak na ně dohlédnou, než nám určí nějaké bydlení. Já si s chlapama skočím do hospody.“

„Náš doprovod, posádka válečného člunu z Moesie...“

„Si nás najde,“ nenechal ho Balista domluvit. „Já se teď potřebuju napít.“

„Kam půjdete?“

Před zchátralou stavbou, děsivě bídnu i na tomto zanedbaném nábřeží, seděli dva postarší muži a popíjeli. „Třeba tam.“

Zenon a eunuch vyrazili a mávnutím ruky odbyli celníka, který se na ně pokusil obrátit. Místo nich si tedy vybral Balistu a jeho muže.

„Táhni do hajzlu,“ zavrčel na něj Maximus.

Telones si Maxima a tři další ozbrojené muže chvíli prohlížel a usoudil, že bude lepší, když poslechnou.

Křčma byla zevnitř prostornější, než jak vypadala zvenku. Zároveň byla ještě ohavnější, než si mohli původně myslet. Podél levé stěny se táhl dřevěný pult z hrubých prken. V něm byly vyhloubeny otvory, ve kterých stály

džbáný s vínem. Za nimi potom srovnané v řadě amfory. U zavřených dveří na protilehlém konci byla dokonce pec. Jediné světlo přicházelo předními dveřmi, ale i v přítmí se zdálo, že s čistotou si tady hlavu nikdo neláme. Balista tu rozhodně nehodlal jíst.

„Džbán vína, prosím, se čtvrtkou vody,“ objednal.

„To nejlepší, co máš,“ doplnil Castricius.

Posadili se k dřevěnému stolu s lavicemi. V hospodě byla kromě nich šestice mužů a dvě prostitutky, které jim dělaly společnost. Celá skupinka si je nyní nepřívětivě prohlížela. Maximus a Tarchon jejich pohledy opětovali, Balista s Castriciem předstírali, že nic nevidí.

„Tady to máte,“ řekl hospodský. „To nejlepší, místní specialita.“

Nalil jim a oni ochutnali. Potom se napili znovu.

„Další,“ objednal Maximus.

Hospodský se vrátil a Balista zabloudil pohledem k druhému stolu. Muži na sobě měli vojenské opasky a za nimi dýky. Od pohledu rváči. Byli již pořádně namol. Odpoledne bylo sotva uprostřed. Pohledem vyzval Maxima, aby se netvářil tak vyzývavě. V zimě v Byzantiu zažili pár oškli-vých strkanic, což ale nebylo nic divného vzhledem k tomu, jak moc nyní každý člen *familie* pil a s ohledem na to, co předtím prožili ve stepi.

Balista ze své místa viděl otevřenými dveřmi část přístavu. Starý rybář tam seděl se zkříženýma nohama na slunci a opravoval síť.

Balista se tvářil, jako by byl v naprostém klidu, ale pozorně naslouchal všemu, co se v baru děje. Zábava u druhého stolu byla stále hlučnější. Témata jako u všech opilců: ženy, chlast, peníze – nic neobvyklého. Přihloupě se smáli a obraceli do sebe další a další poháry. Děvky se chichotaly. Zdálo se, že se z hostince alespoň pro teď vytratila hrozba násilí a konfrontace.

Rybář venku používal jako závaží střepy hrnců. Do některých musel nejspíš vyvrtat díru, protože je do sítí vplétal. Ostatní jen přivazoval. Možná je i trochu obrousil, aby mu jejich ostré hrany síť nepřezely. Amforu je tak snadné rozbít, ale její střepy jsou pak téměř nezničitelné. To je téměř paradox, pomyslel si Balista. Zajímavý námět pro filozofa.

Balista se napil. Cítil, jak mu víno stoupá do hlavy. Zmocňoval se ho opi-lecký falešný pocit pohody a jistoty. Po něm přijde jako vždy melancholie.

Castricius něco povídal. Malý římský důstojník se špičatou tváří si dobíral zbývající dva členy *familie*. „Vy dva barbarští hezounci byste si tady měli dávat pozor. Olbii založili lidi z Mílétu a ti s sebou určitě měli ty svoje

sladký hošánky na šukání. Místní jsou na chlapečky určitě pěkně vysazený. Ta jejich touha se nejspíš probudí hned, jak se na vás dva podívají – urostlý silák z Hibernie a jemný, ušlechtilý Soan.“ Maximus a Tarchon se tvářili zcela lhostejně. Jejich vrásčité, zjizvené tváře jasně ukazovaly, že mají na krku čtyřicítku a že to nebyl žádný bezstarostný život někde v paláci. Maximovi dokonce chyběl kus nosu.

„V tom tvým Mílétu už jsem taky byl,“ odpověděl Maximus nevzrušeně. „Stejná prdel jako tady.“

V jeho větě nebylo vysloveně nic, co by mělo muže vedle vyprovokovat k násilné akci. Ledaže by byli místní a dotkly se jich Castriciovy narážky na jejich pederastické sklony. Již lehce přiopilému Balistovi to bylo šuma fuk. Těm šesti šaškům se se svými třemi společníky klidně postaví.

U jednoho z mol přistála malá plachetnice. Přístavní dělníci začali vykládat náklad. Balíky s kůžemi, bedny s voskem, šedé amfory, ve kterých byl podle všeho med. Ani snaha uhádnout, co všechno sem odněkud ze sousední země přivázejí, nedokázala Balistovi zabránit v dumání nad tím, co tady vlastně dělá. Jede domů. Uplynulo již šestadvacet let, kdy ho jako diplomatické rukojmí odvedli do římského *imperia*. Pobyl v něm mnohem déle než u svého lidu ve Středozeemi. Konečně se tedy může vrátit do země, kde vyrůstal, k Anglům na březích Suébského moře. Dvacet šest let na tento okamžik čekal. A když konečně přišel, vůbec po něm netoužil.

Znovu se napil. Ne, tak to není. Část jeho bytosti po návratu domů skutečně touží. Chce ještě jednou vidět otce i matku. Eadwulf, jeho nevlastní bratr a člověk, který mu byl nejbližší, tam nebude. Ale – Balista se laskavě usmál – uvidí znovu Kadlin, svoji první lásku. A znovu se bude moci napít, jako za mlada, s jejím bratrem Heorowearde.

Sever však nebyl cílem, kam by se měl právě teď ubírat. Jeho starý přítel a druh Calgacus je mrtvý. Zavraždili ho loni na podzim ve stepi a jeho vrah jim unikl. Balista se po něm vyptával všude, kam na své pouti dorazili – v Tanaidu, v Pantikapaiu, v Byzantiu. Řeka jménem Hippothous ale nikdo neznal. Přesně to by ale měl Balista dělat. Propátrat *imperium* skrz naskrz a zjistit, kam se před ním ten řeckej parchant schoval. Vzali ho do své *familie* a takhle se jim odvděčil. Zabil Calgaca. Zabil i mnoho dalších, ale Calgacus byl ten, na němž záleželo.

Balista si dopřál hodně dlouhý doušek. Bezinková chuť vína mu přišla příliš sladká. Tak už to ale s pitím na lačný žaludek bývá. Všechno mu po

čase připadá sladké. Kdyby nemusel honit Hippothouse, měl by být na Sicílii, doma se svou ženou a dvěma syny. Měl by se starat, aby byli v bezpečí. Byl si vědom, že to mezi ním a Julií už hodně dlouho neklapalo, a nechápal proč. Možná to je jeho chyba. S chlapci to ale bude úplně jiné. Od jejich posledního setkání uběhly již dvě zimy. Isangrimovi bude dvanáct, o *kalendách* tohoto měsíce bude mít narozeniny. Dernhelmovi bylo loni v listopadu pět. Ten se určitě hodně změnil, možná ho ani nepozná.

Chudák Calgacus. Měl chlapce tak rád. Starý Kaledonec byl nevrlý, věčně nabručený, ošklivý mezulán, ale Balista s ním strávil celý život. Sloužil mu, když byl ještě dítě na severu. Odjel s ním i do *imperia*. Bojoval po jeho boku po všech koncích světa, kam je poslali. Maximus je také starý, dobrý přítel. I spolu jsou již dlouhé roky. Jsou si blízcí. S Castriciem již méně, Castricius je trochu divný, ale ať tak nebo tak, tento malý římský důstojník už je s ním také roky. Soan Tarchon je mu k smrti věrný, i když mu někdy není vůbec rozumět. Ani jeden z nich však není Calgacus. Člověk, k němuž se Balista uchyloval, když mu bylo nejhůř, jemuž se svěřoval, když si nebyl jistý a nevěděl, jak dál.

Balista pochopil, že už je opilý. Myšlenky mu v zraňující, bolestné sebestítosti přeskakovaly z místa na místo. Asi by se měl přece jenom najíst. Pokusil se soustředit. Snažil se zaostřit na dění venku v přístavu.

K molu přirazila velká obchodní loď z jihu. Všude kolem ní pobíhali přístavní dělníci a vynášeli na břeh desítky amfor. Davem se nyní prodíral eunuch Amantius a ve svém šarlatovém plášti a hedvábných pantoflích, s důstojným, přesto však bázlivým výrazem, se mezi ně vůbec nehodil.

Eunuch vstoupil do hospody. Muži s noži ihned zmlkli a jejich oči směřovaly k tomuto výstřednímu vetřelci.

„Nazdar, zlatíčko,“ zavolal na něj jeden z nich hrubou, neotesanou řečtinou. „My už tady kurvy máme.“

Jeho druhové se zasmáli. Jeden z nich se pro jistotu pokusil ochránit znamením na odvrácení zla. Všichni přece vědí, že eunuši, stejně jako mrzáci a opice, přinášejí jen smůlu a neštěstí.

Amantius se nerozhodně zastavil.

„Zmiz odsud, takový jako ty tady nechceme.“ Jeden z rváčů s dýkou u pasu se zvedl od stolu.

„Omluv se mu.“ Balista zjistil, že sám také stojí a dýchá muži přímo do obličeje.

„Co seš kurva zač?“ Většina mužů potřebuje chvíli, aby se nabudila do stavu, kdy je připravena k násilí. V některých situacích to může být slabost, za kterou zaplatí.

„Omluv se eunuchovi.“

„Jestli ho chceš ošukat –“

Balista mu vši silou vrazil svůj pohár do obličeje. Muži odskočila hlava a vystříkla mu z ní krev. Rozdrcené střepy ho ošklivě pořezaly. Zhroutil se na zem a tiskl si ruce k obličejí.

Jedna z děvek po Balistovi zprava máchla těžkým džbánem s vínem. Uhnul, a když ho míjel, uhodil ženu pěstí. Cítil, jak se jí pod jeho úderem láme nos. I ona šla ihned k zemi.

„Kudla!“ křikl na něj Maximus.

Balista se prudce nakrčil, otočil a vytáhl z opasku vlastní dýku. Zároveň ucítil v levé paži ostrou bolest. Vyrazil hrotem nože tam, kde tušil útočnickovo břicho. Nic. Muž se zastavil, postavil se do bojového postoje a čekal. Balista zaujal stejné postavení. Na nějaké hrátky s mečem zde nebyl prostor. Po ruce mu stékala krev. Nejspíš mu ji ten hajzl pěkně rozpáral. Začal se mu zvedat žaludek. Hlomez okolo mu zatemňoval smysly. *Soustřed' se na čepel. Soustřed' se na čepel.*

Mužův nůž před ním poskakoval jako ocelová šelma, která ucítila krev. Balista cítil, jak se mu motá hlava. Nevšimal si bolesti a přidržoval si levou rukou pochvu s mečem, aby se mu nepřipletla mezi nohy. Muž si přendal dýku do levé ruky a provedl výpad. Balista ustoupil a bodnul po něm. Útočník včas uhnul a přendal si zbraň zpět do pravé ruky. Zcela jistě to nebyla jeho první bitka. *Soustřed' se na čepel.*

Balista koutkem oka zahlédl, jak se muž na podlaze pohnul. Nakročil k němu. Muž s nožem mu zablokoval cestu. Balista ustoupil do strany. Hluk uvnitř se odrážel od zdí. Balista a jeho protivník stáli nehnutě, dva ostrůvky klidu uprostřed zvrženého chaosu.

Zraněný muž se pokoušel vstát. Balista věděl, že musí reagovat. Vyhodil dýku do vzduchu, chytil její čepel hned při první otočce mezi prsty a hodil ji stojícímu muži do obličeje. Ten překvapeně uhnul a ztratil rovnováhu. Na okamžik vypadl z krytu. Balista tasil meč, narovnal si ho a vyrazil před. Dva bleskové kroky. Těžká *spatha* lehce srazila dýku, kterou se muž pokoušel bránit, stranou. Zabodla se špičkou do těla jen kousek pod hrudí. Po ní následovaly dvě stopy tvrdé oceli. Muž zachroptěl,

upustil dýku a pokusil se zachytit Balistovu čepel. Balista se na něj ani nepodíval. Otočil mečem v ráně, odstrčil muže dozadu, vytáhl zbraň a chystal se dorazit i muže na zemi. Ten se rychle vrhl pod stůl.

Prudký náraz rozražených dveří a kužel světla z jiného úhlu. Někdo vykopl zadní dveře. Z místnosti začaly prchat stíny. Muž pod stolem potácivě jako poslední.

Balista se rozhlédl kolem sebe. Všichni tři jeho přátelé byli na nohou a zdálo se, že jim nic není. Eunuch se třásl strachem pod stolem. Probodnutý muž na zemi lapal po dechu a v kaluži temné krve z něj unikal život. Další, velmi, velmi nehybný ležel na zemi před Maximem. Děvka byla v bezvědomí na zádech a místo obličeje měla krvavou kaši.

III

KAMPÁNIE V ITÁLII

Císař Gallienus potlačil zívnutí. Už teď měl za sebou dlouhý den, příjemný, ale únavný. Oblékal se ještě za tmy, při světle lampy, a vyrazili dlouho před svítáním. Projížděli mezi úrodnými poli Kampánie až na úpatí Apenin, kde kvalitní římské silnice vystřídaly úzké, venkovské cesty lemované vysokými duby. Jejich korunami si pohrával lehký jarní větřík a vysoko nad jejich hlavami se po obloze proháněly vlaštovky. Dopoledne jako stvořené na vyjížďku. Celá císařská družina jela v sedle s výjimkou filozofa Plótína. Gallienus bral ohled na jeho stáří a nejrůznější neduhy a dovolil mu cestovat v lehkém dvoukolém voze. Takováto ohleduplnost byla znakem *civilis princeps*. Samozřejmě platilo, že žádný panovník s výjimkou toho nejcivilizovanějšího ze všech vládců by se na žádnou takovou cestu v den, jako je tento, nikdy nevypravil.

Stačil jediný pohled na cíl jejich cesty a Gallienus začal nahlas recitovat Homéra:

Neboť já dobře to vím jak ve svém srdci, tak v myslí:
nastane jednou den, kdy zhyne posvátná Trója,
Priamos, kopiník skvělý, i národ Priamův zhyne.

Stejná Hektorova slova recitoval před více než čtyřmi sty lety i Scipio, když hleděl na pobožené Karthágo. Galliena nepřekvapilo, že jeho družiníci, filozofa nevyjímaje, tiše ocenili trefnost zvolené citace. Jen Alaman Freki a jeho vojáci se k projevům chvály nepřidali. *Paideia* pro ně nic neznamenala a bylo jen nepravděpodobné, že by některý z nich uměl řecky. Ani v den, který se císař rozhodl zasvětit řecké kultuře, si však nemohl dovolit postrádat na vyjížďce své osobní strážce.

Město leželo v troskách. Vnější hradby se daly vytušit jen jako nízký travnatý břeh, z něhož tu a tam trčel osamělý, zvětralý balvan. Rozvaliny ulic uvnitř hradeb byly zarostlé plevelem. Na místě dřívější *agory* a cvičiště již stály vzrostlé stromy. Z nich vykukovaly špičky několika málo zbylých zdí. Osamocené sloupy, některé se až nebezpečně nakláněly, pak ohraničovaly obvod chrámového okrsku, jehož chrámy bohové i lidé již dávno opustili.

Citadela nad městem dopadla o něco lépe. Její hradby byly na několika místech stále zachovalé, i když nepůsobily dvakrát stabilním dojmem. Úplně nahoře se tyčila mohutná věž a chrám zasvěcený egyptským bohům. Jejich stav se vzpouzel útrapám věků. Temní a prastarí pamětníci dávných věků jako by stále čekali na bojovníky, kteří je budou chránit, na kněze a na nové věřící.

A nad vším se rozpínaly majestátní výšiny Apenin, v jarním slunci tak nádherné, tak jasné a vzdálené.

Plótinos vystoupil ze svého vozíku a doprovázel císaře na prohlídce města. Z jedné strany se opíral o filozofickou berli, z druhé ho podpíral Amelius, jeho pedantský, věčně nespokojený stárnoucí a zároveň nejvýznamnější žák. Plótinos byl neúnavný. Předváděl jim názornou ukázkou svého učení, podle něhož bylo tělo pouhým vězením duše. Ani trochu se nenechal rozptýlit puchýří, které se mu udělaly na nohou. Razil si cestu křovím a podrostem, šplhal přes pobožené zdi, rušil drobné ještěrky v jejich sístě na slunci, nedbal poledního horka a pokračoval stále vpřed jako člověk naplněný posláním. Dvořané i osobní strážce začínali zaostávat – germánským bojovníkům to vedro skutečně nedělalo dobře – ale Plótinos ani na okamžik nepolevil. Gallienus měl dokonce pocit, že do starých očí filozofa se znovu vrátil lesk mládí.

Tohle bezútešné místo bývalo kdysi městem pythagorovců. Jejich zašlé nápisy a podivné symboly byly i přes houštiny břechtanu a mech stále patrné. Filozof i jeho následovníci hledali stejně jako Plótinos moudrost a božství. Vydali se však po nesprávné cestě. Zabředli do osidel temné magie a politické tyranie. Proto byli poprávu zatraceni. Jejich město však může s pomocí laskavého císaře povstat z trosek a znovu se pustit do hledání pravdy a spravedlnosti, to vše na základě myšlenek velkého Platóna.

Císařskou pokladnici to ani nebude stát příliš, ne víc než milion sester-ciů, neboť mnoho vlivných a bohatých stoupenců platónské filozofie slíbilo, že projekt podpoří z vlastních zdrojů. Senátoři Firmus, Marcellus

Orontius a Sabinillus již nyní přislíbili obrovské sumy. Zapotřebí bude i pěti tisíc nových osadníků. Tady nejlépe poslouží váleční veteráni, protože ti jsou zvyklí poslouchat a mají kázeň. Přijatelní však budou i venkované bez vlastní půdy, městská chudina, dokonce i barbarští přistěhovalci či vězni – protože skutečná filozofie dokáže osvětit i toho největšího nevzdělance, zkrotit největšího divocha. Vybraná skupinka nejlepších filozofů pak vytvoří Noční radu. Tito správcové ctnosti budou město řídit. Platónopolis se stane zázrakem tohoto i budoucích věků – město spravované dle zákonů Platónových, utopie zhmotněná v realitu *paideiou* císaře Galliena Augusta, jeho moudrostí a učenou vzdělaností.

Konečně nastal čas oběda a nyní to byl Gallienus, který filozofovi vyrazil dech. Ve stínu olivového háje na svahu nad projektovaným městem nechal již připravit lehátka ve venkovském stylu a stolky z cedrového dřeva pokryté vybranými mimosezonními lahůdkami. Chlapci v oděvu Panů hráli na píšťaly a pěkné mladé pastýřky pásly svá pečlivě nakadeřená stáda. K následné siestě zde bylo *cubiculum* z růží. Císař se ve své snaze vytvořit tento pomíjivý svět bukolické jednoduchosti nenechal omezit žádnými náklady.

Ozdobený věnci a sytý nyní s pohárem v ruce ulehl na záda a k nohám se mu posadil rozkošný řecký chlapec. Hájem se procházeli další sliční mladíci a jejich hebké mládí bylo v příkrém kontrastu s pokroucenými a vrásčitými kmeny starých olivovníků. Gallienovi neuniklo, že většina z Plótínových stoupenců se chová se zdrženlivostí hodnou jejich postavení. Jen jeden, Diofanés, se navzdory svému hrubému pláští a nepěstěnému vousu jevil jako muž, kterému nejsou půvaby mládí vůbec lhostejné.

Starého senátora Tacita na lehátku hned vedle císaře nechávalo působivé představení, ať to již byla krása promenádujících se chlapců či opulentní nabídka jídla a pití, chladným. S naprostou vážností ukusoval suchý chléb, který si jen tu a tam namočil v olivovém oleji. Jedinými dalšími kousky na jeho talíři bylo pár soust studeného bažanta a pár listů salátu. Pil jen tolik ředěného vína, aby neurazil.

Gallienus pochopitelně věděl, jak přísnou a strohou domácnost Tacitus, původem z Podunají, vede. Věřil, že salát ochlazuje žádostivost těla, neboť tu považoval za nanejvýš škodlivou. Stejně tak Gallienus věděl, proč senátor opustil svůj statek v Interamně a požádal, aby mohl být na dnešní výpravě jedním z *comites*. To nebylo tak těžké. Osobnost Tacitova vlivu a vážnosti – mocný generál z Podunají, který byl povýšen až na konzula –

byla pod neustálým dohledem *frumentariů*. Císařský špeh v senátorově domácnosti císaře o senátorově přání i jeho důvodech s dostatečným předstihem informoval.

Projekt Platónopole probouzel bouři protichůdných vášní. Stoikové, kynikové, epikúrejci, peripatetikové a, jak jinak, novoplatónikové se spojili s metriky a kyrénskými a vyznavači dalších, ještě obskurnějších doktrín a snažili se celý projekt znevážit. Žádná z těchto sekt nechtěla připustit, že by se na výsluní císařské přízně hrála jen jedna z nich. Ve svých stížnostech argumentovaly hodně nefilozoficky.

Ještě silnější odpor pak přišel z řad vojáků. Vpády severních barbarů, jejichž tlupy odmítaly opustit bojiště v případě, kdy jejich náčelník padl, a bojovaly pak – neboť tak jim velela jejich přísaha – do posledního muže, inspirovaly před několika lety Galliena k tomu, aby zřídil svoje *protectores*. Jistě přitom myslel i na společníky Alexandra Velikého a jeho pozdější nástupce. *Protector* byl zčásti osobní strážce a zčásti vysoký důstojník. Přisahal na obnaženou čepel meče, že za svého císaře bude bojovat až do posledního dechu. Jejich přísaha je zároveň opravňovala nosit v přítomnosti císaře zbraň.

Zdálo se, že *protectores* jsou ve svém odporu vůči městu řízenému filozofy zcela jednotní, a jejich věrnost a blízkost císaři jim dodávala dostatek prostoru, aby ho dávali najevo. Velitel jízdy Aureolus se projevoval téměř cizelovanými slovy, což bylo na původem pasáka vychovaného polobarbárskými Gétý až s podivem. Domitianus mluvil s dikcí a důležitostí muže, který tvrdí, že pochází z císařského rodu. Ostatní si takové servítky nebrali. Velitel pretoriánů Volusianus byl prostý voják a mluvil tak, jak mu zobák narostl. Camsisoleus kolem sebe mával rukama v naprostém rozčilení – co jiného se ale dalo od Egypťana čekat? – zatímco Aurelianus přezdívaný Železná ruka v přítomnosti císaře dokonce zvýšil hlas, což *silentariům* málem přivodilo infarkt. I Tacitus byl jedním z *protectores* a byl také jejich poslední nadějí na to, jak císaře od jeho podpory odvrátit.

Gallienus se totiž rozhodl na Plótínův projekt přistoupit. Císařská vláda potřebovala monumenty. Architekti pracující na Gallienově obří soše na Esquilinu však císaři zatím působili jen problémy. Socha měla sotva nohy, byť obrovské. I když se pohnou z místa a sochu dokončí, budoucí generace ji mohou považovat za příliš arogantní a namyšlenou. Město zasvěcené Platónovi a pravé vzdělanosti si takové odsouzení nikdy nezíská.

Gallienus přesto poskytne Tacitovi slyšení. *Civilis princeps* nikdy nejedná na základě popudu či rozmaru, na základě malicherných, osobních pohnutek jako nějaký orientální despota. Dobrý císař se poradí se svými přáteli, nechá je, aby před ním svobodně vyjádřili svůj názor. Svobodný projev však nemusí být omezen jen na oficiální zasedání císařské rady, ale i mimo ni, třeba u lehkého, rustikálního oběda na úpatí Apenin.

„*Domine*.“ Tacitus očividně považoval právě tento okamžik za příhodný. Gallienus mu laskavě dovolil, aby svobodně přednesl vše, co má na mysli. Tacitova vrásčitá tvář nebyla nikdy zrcadlem lehkovážnosti, nyní si však nasadila výraz hluboké závažnosti a osudovosti a senátor se pustil do divého pečlivě připraveného projevu.

Galliena napadlo, že vlastně nikdo, s výjimkou intelektuálů v alexandrijském muzeu, vyslanců nejrůznějších filozofických škol či sofistů nemá zkušenost s tím, že by mu císař zaujatě a soustředěně naslouchal, a myslel přítom na něco zcela jiného. Gallienus dobře věděl, o čem bude Tacitus mluvit. Jeho znalost se však neopírala o tajné informace *frumentariů*. Argumenty proti Platónopoli už slyšel z tolika úst a v tolika formách, že ho Tacitus nemohl překvapit.

Zvýhodnění jedné filozofické školy popudí ty zbývající. Názory žádné z nich sice nebylo možné chápat jako vyslovené nepřátelství či opozici vůči samotnému císařství, v minulosti však již nejednou posloužily jako morální podpora těm, kteří se pokusili vládce zavraždit. Brutus byl stoik, Cassius epikúrejec, výsledkem byl mrtvý Caesar. Méně drastická, z dlouhodobého hlediska však potenciálně ještě zhoubnější je skutečnost – bohové se již sami postarají, aby se ruka šílence nepokusila o život císaře –, že tyto intelektuálové vytvářejí veřejné mínění. Projevy a psaná díla filozofů mohou deformovat obraz velkolepé vlády císaře Galliena. Kynikové přednášející na nárožích měst jsou vždy připraveni plivat své jedovaté sliny i na ty nejlepší z císařů.

„A co tohle místo samo o sobě?“

Tacitova řečnická otázka přivedla Galliena zpět do reality.

„Pýthagorovci sem přišli, aby hledali osvětlení, ale skončili až po uši v pověrách a lačnění po světské moci. Stačí si připomenout Ciceronovu řeč proti Rullově návrhu usadit v Capui nové osadníky. Ta země tam je až příliš luxusní a stejní budou i ti, kteří se na ni usadí. Luxus z nich udělá nepřátele Říma.“

Gallienus se pousmál, aby tak ocenil zařazení tohoto starého argumentu. Všichni ze staré římské elity, kteří se ošklibali a ohrnovali nad veliteli z Podunají nos, byli blázni. Tacitova rodina vlastnila již od nepaměti rozsáhlé pozemky; mnozí z jeho kolegů byli o poznání drsnější, například Aurelianus Železná ruka, ale jednu věc měli tito tvrdí mužové ze severu společnou: úctu k římským tradicím. V mnoha ohledech jim byla *mos maiorum* bližší než zhýčkaným a změkčilým boháčům, kteří se narodili v mramorových palácích na sedmi pahorcích či v některé z opulentních vil na břehu Neapolského zálivu.

Tacitus se přesunul k finanční stránce projektu. Gallienus si však byl dobře vědom, že náklady budou obrovské. Plótinós hrubě podceňoval skutečnou cenu. Pokud skutečně začnou stavět, bude mnohem lepší, když použijí císařův vlastní návrh sloupořadí podél Via Flaminia. Na rozdíl od tohoto bohy zapomenutého místa v Apeninách alespoň poskytne práci římské chudině, která je, když se nudí, vždy připravena k rebeliím.

Tacitus se chystal k závěru. V době plně uzurpací a barbarských nájezdů je jistě moudřejší utráčet peníze za budování armády. Bezpečnost říše musí mít přednost před čímkoli ostatním. Je přece doba železa a rzi.

Gallienus cítil, jak se mu při té představě napíná kůže. Svět kolem byl najednou jasnější, mezi stromy slyšel tlumené tóny hudby. Uvědomil si, že ho navštívil jeho božský přítel a ochránce Héraklés. Bůh uchopil jeho duši a vytáhl ji z vězení těla.

Zahalený v bezpečné kůži Nemejského lva, Gallienus se vznesl nad vrcholky Apenin a nechal se unášet dál k severu. Nepřestával stoupat, až ho jeho božský přítel usadil na nejvyšším vrcholku Alp. Odtud pak spolu shlíželi dolů na všechnu zem a na všechno moře. Héraklés na ně položil své roztažené paže, jako na nějaký složitý hudební nástroj, který se pod jeho prsty rozezvučel libou, souznící melodií.

Celé *imperium* a všechno v něm se před nimi rozprostíralo jako oživlá mapa s horami místo kostí a řekami a cestami místo žil. Na východě se Odainathos vrhal do války s Peršany. Gallienus viděl Ktésifón v plamelech, východní orientálci v panice prchali a opouštěli své hlavní město. O kus dál, na sever od Euxeinu, se po nekonečných stepích řítili nomádští jezdcí a Herulové a Burgundi se jako hladoví vlci vrhali na Alany. Nikdo z těch, kteří na hranicích *imperia* teď bojují, nemá čas, aby se mohl obrátit proti Římu. Při pohledu na západ viděl bosporského krále, nyní

opět oddaného spojence pod římskou zástavou. Ve skutečném boji mu sice nebude příliš platný, ale alespoň spustí poplach, když se gótské piráty – Boraniové, Gretungové, Tervingové, Gepidové a Taifalové vypraví znovu na jih, aby tam loupili v římských provinciích. Na Dunaji byl stále klid. Moesii i Pannonii spravovali věrní úředníci s pomocí markomanského Attala a drželi v šachu hordy Karpů, Sarmatů, Kvádů i Vandalů.

Na západě byla situace jiná. Hnusný uzurpátor Postumus, křivopřísežník, vrah nevinných dětí, se roztahoval v Galii. Jeho zkorumpovaní, mocichtiví dvořani, sami zrádce svého právoplatného císaře, ten lidský odpad mu do ucha našeptávají slova plná jedu. Věrnost mu odpřísáhlý i přelétavé legie v Porýní. Provincie Británie a Hispánie – kdysi ctnostné matrony, nyní jen proradné děvky – zahodily svou hrdost a plazily se před ním v prachu. Dokonce i hrdí barbaři z dalekého severu se neštítili jeho špinavých darů. Frísové, Sasové, dokonce Anglové přestali s nájezdy na území, které tyranizoval. Alespoň tohle by se mělo letos změnit. Gallienus vydal potřebné pokyny a vyslal na sever muže, kteří by měli uvést jeho plány s touto oblastí v život. Letos se postará o Raetii, odbojnou provincii v Alpách. Tu má teď přímo pod nohama. Jakmile skoncuje s těmito drobnými problémy, Gallienus Invictus vyrazí příští rok v čele obrovské polní armády přes hory a dá zrádci Postumovi okusit hrůzy své pomsty. Nebude brát ohledy na nikoho a na nic.

Na druhém konci třpytivě lesklého moře, daleko na jihu, ležela horkým sluncem spalovaná Afrika. Zatím tam panoval klid, v mlžném oparu se ale k nebi zvedaly podivné zvěsti. Místní rebel Faraxen prý stále žije. Kdesi v jeskyních Atlasu prý jeho useknutá hlava zpívá o vzpouře a apokalypse.

Gallienus zaplašil fragmenty afrického snu a obrátil pozornost zpět k východu. Pokud mu Odainathos, muž, kterého jmenoval *correctorem totius orientis*, zachová věrnost, již nic nezabrání tomu, aby císař vtrhl příští rok do Galie. Pokud mu Odainathos zachová věrnost...

III

OLBIA

Achilleus měl krásné, husté vlasy, zářivější než zlato. Nos neměl vysloveně orlí, ale téměř; obočí mu vytvářelo elegantní obloučky. Šedomodré oči dávaly hrdinovi výraz určité dychtivosti. Vrcholky topolů a jilmů v posvátném okrsku se pohupovaly lehkým větrem. Volavky a jeřábi létali těsně nad hladinou a z křídel jim stříkaly kapky mořské vody. Patroklos se přisunul až těsně k Achilleovi; hlavu držel zpříma před sebou, jako zápasník, nozdry rozšířené jako nějaký netrpělivý, neklidný kuň. Jeho hedvábná olivová pleť vybízela k laskání. Upíral na Achillea své temné, černé oči. Každý akt touhy začíná v očích.

Dupot koňských kopyt. Vysoké, pištivé vřeštění žen. Hejno racků se s hlasitým chraplavým krákaním zvedlo ze země. Amazonky se s mohutným řevem řítily na svých klisnách k posvátnému okrsku. Achilleus vyskočil a křikl na ně strašlivým hlasem. Klisny se začaly vzpouzet. Hruža z hrdinova válečného pokřiku byla silnější než vzteklé nadávky a bič. Splašeně se stavěly na zadní a vyhazovaly své jezdkyňe ze sedel. Amazonky ležely potlučené, omráčené a plné modřin v trávě. V klisnách se probudila jejich prastará přirozenost. Naježily hřívou a našpicovaly uši jako lev na lovu. Tancovaly na zadních a když dopadly zpět na zem, drtily předníma nohama ženy natažené před sebou. Jejich ostrá kopyta jim rozpárala hruď a nenasytné koňské tlamy se do ní okamžitě zabořily a začaly jim polykat vnitřnosti. Posvátný okrsek se proměnil v jatka, jejichž hružu nebylo možné popsat slovy. Všude na zemi ležely ženy, ještě dýchaly, i když jim koně vyžrali polovinu vnitřností. Kam se člověk podíval, viděl jen kusy masa, utržené ruce i noby potřísněné slinami zdivočelých zvířecích bestii.

Amantius se probudil ze svého snu a snažil se uchovat v paměti všechny podrobnosti, které ho naplňovaly chlípnou touhou i odporem zároveň. Otevřel oči. Ležel v malém pokojíku v podkroví. Jeho chlapec, Ión, spal

položený přes práh. Místa byla v dosud obydlené části Olbie zoufale málo, a tady na akropoli to platilo dvojnásob.

Probudil Ióna a poslal ho koupit trochu čerstvého ovoce, *oxygalu* a med, kterým by si zkysané mléko osladil. Neviděl jediný důvod, proč by měl žít jako barbar, i když žil doslova v jejich středu. Řekl Iónovi, aby si pro sebe koupil chléb, ale ten poctivý, ne pro otroky. Amantius se rád viděl jako laslavý pán.

Jakmile hoch odešel, Amantius se nazvedl na polštářcích a jeho objemné břicho se přitom několikrát zavlnilo. Napadlo ho, že by mohl napsat Censorinovi. Soukromí k psaní tajných dopisů bylo na cestě opravdu poskrovnu. Uchopil svými tučnými prsty stylus a psací destičku. Uprostřed pohybu se ale zastavil. Co by asi tak psal? Uplynulé dva roky strávil na cestách po *barbariku*, doputoval k divokému Kavkazu a do stepí za ním, na samotný konec světa. Byl si jistý, že po celou tu dobu podával dobré, užitečné informace. Podařil se mu i mistrovský tah, když objevil potenciálně zrádnou korespondenci mezi Gallienovým správcem východních provincií Odainathem a králem krvežíznivých Herulů Naulobatem. Pokud mu ale bylo známo, jeho odhalení zatím nepřineslo žádnou reakci. Byl pyšný i na to, že přivedl krále Bosporu zpět do náruče římského přátelství. Nejvyšší velitel pretoriánů však neměl rád, když ho jeho podřízení obtěžují malichernostmi. O čem by mu asi tak mohl napsat teď? O opilecké rvačce v hospodě?

Amantius si znovu lehl a pokusil se vytěsnit vzpomínku na šarvátku v hospodě z paměti – on sám se schoval pod stolem a dva lidé za ni zaplatili životem. Kochal se prsteny, které měl na ruku: granáty a safíry zasazenými ve zlatě. Dokud je člověk naživu, prsten mu nikdo neukradne. Prsteny se kradou jen mrtvým. Trochu se při té představě zachvěl.

Tak moc toužil po tom být opět doma. Bohové prominou, ale nikoli v Abasgii, kde se narodil a na kterou mu zůstalo jen pár ošklivých vzpomínek – bolest po noži, vzpomínka na to, když mu oznámili, že jeho rodina je mrtvá. Nechtěl být žádné nádherné dítě, protože takové v Abasgii kastrují a prodávají do Říma. Nechtěně se tak stal i příčinou smrti rodičů a bratrů, protože ty nechává král zabít, aby se nemohli pomstít. On sám neměl k pomstě odvalu. Ne, Abasgie mu rozhodně nemá co nabídnout. To, co chce, po čem z celého srdce touží, je být zpět u svých druhů v císařském paláci v Římě. Soudružnost stejně postižených, císařská přízeň, civilizace a bezpečí; tam byl šťastný.

Bylo to tak nespravedlivé. Přežil Albánii, Soanii, dokonce i step, jako zázrakem zůstal naživu tam, kde tolik jiných zemřelo. Pak už byli na cestě domů. Amantius nepoznal větší mizérii než onoho dne v Byzantiu, kde ho zastihly pokyny, že byl určen tajemníkem této výpravy na sever.

A celá ta výprava nevěstila nic dobrého, nejspíš byla zatracena od samého začátku. Už její počátek nestál za nic. Děsivé nepohodlí cesty na válečné veslici, vynucená blízkost drsných námořníků a vojáků, kteří na něj všichni shlíželi s odporem a předsudky. Viděl, kolikrát si jen zkřížili palec mezi ukazováček a prostředníček, aby od sebe odvrátili zlé znamení. Nevšímal si jejich mumlání a drmolení – opice, vrána, ani holubice, ani havran, jen samá špatná znamení.

Najednou mu to již přišlo jako věky, když na ně v ústí Dunaje uhadila bouře. Na severozápadě se zvedl Argestés, načechral vlny a zahnal *triéru* zpět na Euxeinos. Když pak uprostřed létající vodní tříště spatřili v mracích zahalený ostrov Leuké, všichni se radovali až k slzám. Jeden druhého objímali a blahopřáli si k záchraně. Všichni až na Amantia. Eunucha nikdo neobjal, tak jako by nikdo neobjal opici.

Loď obeplula severní mys a zakotvila v malé, kamenité zátoce, která jim poskytla závětrí a úkryt. Slezli po žebřících, na které i zde útočila zpěňená tříšť a přes zrádné balvany se zcela promáčení dostali na břeh.

Když se pak za mraky snesla noc, bouře na otevřeném moři ještě stále zuřila. Zenon prohlásil, že by se měli na noc vrátit na loď. Amantius s ním souhlasil. Leuké byl ostrovem Achilleovým. Nikdo nemohl doufat, že na něm jen tak stráví noc. Hrozilo, že na sebe přivolají hněv mrtvého hrdiny.

Trierarcha jejich nápad okamžitě zamítl. Loď sice spočívala na dvou kotvách, ale dno nebylo příliš pevné. *Triéra* se mohla kdykoli utrhnout. Pokud by se změnil či zesílil vítr, mohli si na to klidně vsadit. Jen blázen by sám sebe vystavil okamžitému, skutečnému nebezpečí jen proto, aby odvrátil cosi neuchopitelného v budoucnosti. Ráno si Achillea usmíří vhodnou obětí.

Po tmě a v dešti se lesem plahočili do středu ostrova. Vedle chrámu stálo kryté sloupořadí. Promáčení a unavení se tam uložili ke spánku. Amantius dokázal jen stěží zamhouřit oko, choulil se stranou od ostatních a třásl se hrůzou jako štvané zvíře, kterému se podařilo najít dočasný úkryt. Boží příkazy není radno porušovat.

Jakmile znovu vysvitlo slunce, bouře sama zmizela v dáli. Poslední